

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

HÖRAN

GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

SONDAGEN DEN 18 FEBRUARI 1912.

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE:
JOHAN NORDLING.BITR. REDAKTÖR: ERNST HOGMAN.
RED.-SEKRETERARE: ELIN WAGNER.

BRYT IN, VÅRT RIKES SOLUPPGÅNG!

BRYT IN I GLANS OCH JUBEL, VÅRT RIKES
soluppgång,
du bidade, och låt vår framtid ljusna!
Brist ut, hvar röst, som tegat, i ung och frigjord
sång!

Till offerlågor bytens, sinnen frusna!
Fly snart, vår söndrings vinter, gry snart, vår en-
dräkts vår,
som vi ha trätt och längtat till i dagar och i år,
när tvist om skilda vägar skymde målet!
Vik bort, du loja håglöshet, som tog vår styrkas mærg;
stätt upp, du starka segertro, som kan försätta berg,
och smid oss viljor af det äkta stålet!

Det blir en fröjd att lefva, när onda makter dö,
som hindrade de svenske hålla samman;
och när vi enigt trotsa hvar storm från tidens sjö,
då varder farans dag en dag af gamman.
Det blir ej tungt att strida, att låta lif och blod,
när alla hjärtan brinna för att vår riksklenod,
vår gamla frihet, oförkränkt bevara;
det blir vår kraft att veta, att den, som håller ut
i kamp och i förtröstan, skall ock en gång till slut
få skåda segerns dag, den morgonklara.

E. N. SÖDERBERG.

WETTERGREN & KERBER
DIREKTÖR DAN BROSTRÖM

Iduns Jubileum-Artiklar

I IDUNS JUBILEUMSARTIKELSERIE råder samma fredliga förhållande som i det tusenåriga riket, de mest skilda åskådningars representanter trifvas här sida vid sida — professor Vitalis Norström bredvid fröken Anna Lindhagen. Vi se med glädje, att artikelserien på detta sätt blir hvad den var ämnad att bli: en allsidig spegling af skilda kultur-

strömningar inom nutiden. Men att vi därför icke kunna biträda de åsikter, som den framstående skriftställaren och tänkaren här gör sig till tolk för, torde vi knappast behöfva påpeka, så klart som vi uttalat vår ståndpunkt i kvinnornas rösträttsfråga. Helt säkert skola dock såväl anhängare som motsämdare med intresse taga del af prof. N:s synpunkter.

DET VAR HELT VISST MYCKET oförsiktigt att för Iduns redaktion ställa i utsikt ett uttalande i denna ömtåliga fråga. För det första därför att det är svårt, mycket svårt att servera något annat än dagligen omtuggade plattigheter och för det andra, emedan man — så lätt kan bli slött. Och detta sista är i sanning en vådlig sak, när "man" betyder kvinna!

Då jag emellertid sjunger ut med min förut i djupsinnets veck väl dolda mening i ämnet, visar detta ett mod, för hvilket — jag själf är rädd.

Skenbara skäl för kvinnans rösträtt?

Ja, det är ungefär alla de i det tredje könets publikationer och på dess möten anförda. Så förhåller det sig i första rummet med kvinnans s. k. mänskliga rätt att få direkt inflytande på det politiska lifvet. Indirekt har hon ju alltid haft det i långt högre grad än hon själf velat af.

Rättigheter äro af två slag: Sådana man har och sådana man tar sig. Nu har inte kvinnan i vårt land ännu politisk rösträtt. Alltså kan den kvinnliga rösträtten hos oss blott höra till den senare kategorien. Som bekant, är det vanligt i politiken, om också tämligen onödigt, att den, som tar sig rättigheter, åberopar en del "solklara" skäl och grunder. Sådana faktorer, som disponera kvinnan för det offentliga lifvet med dess kraf på ideliga kraftprof, på förmåga af logiskt tänkande och mogen reflexion, på läggning att se sakerna i stort utan att förvillas af enskildheter och tillfälligheter, d. v. s. att underordna delarna under det hela, allt detta äger ju kvinnan i eminent grad! Anatomien och fysiologin vittor nämligen hennes öfverlägsna fysik, som godt tillåter henne att idka kärlekslycka och moderskap såsom en binäring till världsförbättrings-sorgerna, tankearbetet och den originala konstframbringelsen. Psykologien konstaterar till öfvermått hennes logiska egenskaper och otillgänglighet för personliga synpunkter och inflytelser, när det gäller det stora och hela, gäller samhälle, stat och kyrka. Och historien visar ju på hvarje blad kvinnliga likar till Plato, Paulus, Newton, Goethe — eller åtminstone ämnen till sådana likar, som kunde, borde och ötvifvelaktigt skulle ha blifvit hvad de aldrig blefvo, om bara historien själf hade haft litet bättre vett. Nu har den på ren elakhet roat sig med att öfverallt förläna mannen ett alldeles orättvist försprång i den stora kapplöpningen, ett elände, som tog sin början redan på sjätte skapelsedagen, men som fortgår ända in i våra dagars köksdepartemang och damskrädderier.

Och våra pedagoger bekräfta med en

VERKLIGA SKÄL FÖR KVINNANS RÖSTRÄTT OCH SKENBARA.

mun, att det är de kvinnliga studerandena, som i regeln nå längst i vetenskaplig mognad och skarpsinne, liksom läkarne, att de bäst stå ut med studiernas mödor.

Man påstår också, att, då nu för tiden allt större och större skaror af kvinnor, äfven mycket mot sin egen vilja, hänvisas till yrkena att där konkurrera med männen och öfver hufvud till själförsörjning utanför familjen, så uppkomma därigenom nya allmänna intressen, som kräfva att särskildt bevakas och då rimligtvis af kvinnorna själfva. Skulle de inte få ha sitt ord med i laget med afseende på angelägenheter, som på det närmaste beröra deras egen ekonomiska och sociala välfärd? Det vore väl den mest skriande orättvisa! Ja, det vore det visst den dag visas kunde, att pressen, litteraturen, den af män sammansatta riksdagen och en "upplyst allmän opinion" ställde sig oförstående och kallsinniga gentemot den moderna själförsörjande kvinnans i mycket sorgliga och ömmande lott eller åtminstone saknade alla medel att i detta stycke komma bättring åstad. Men är detta verkligen fallet? Är det troligt, att det blefve bättre ställt, om den politiska rösträtten direkt införde ett stort och öfvervägande antal kvinnor i parti-stridernas söndring, hänsynslöshet, hätskhet och själs-torka?

Men nu kommer clou'en! Den moderna kvinnan skulle kunna tillföra det allmänna oändligt rika nya krafter och impulser, som vi nu knappast ha en aning om. Hon skulle af den sträfva, trumpna, omedgörliga staten göra ett hem, om hon blott finge släppa lös sina moderlighetsinstinkter öfver densamma. För de sjuke skulle hon röra i Bethesdas vatten, för de hungrande skulle hon låta kål-sopporna ryka, för de små skulle hon säga-stunda och kindergarta med statsanslag i stället för att förkrympa deras fria natur med läxor och disciplin, af Hjerf, Tektor och Ander skulle hon göra spaka lamm, af löjntan-terna Chronschoughar, af professorerna témotestalarer o. s. v. Godheten skulle bli

det första i samhällslifvet. Staten skulle bli ett hem — och hur lyckligt! Tänk nu bara, att det kan finnas så inskränkta varelser som en del män, hvilka visserligen högt älska hem och hemlif men för ingen del i världen ville se staten förvandlad till ett hem, emedan de hålla på den i den gamla otidsenliga ställningen — att vara staf!

Hvilket nytt innehåll skulle inte de kunna ingjuta i samhälls- och statslifvet, hvilka hela görande och låtande inspireras af det omedvetna idealet att blifva till tre fjärdedelar hvad männen äro — eller voro! — helt. Det är en originalitet, som man måste buga sig för. Att skrufva ner den lampa, man redan har på bordet, när man inte äger någon extra sådan att tända, är ju en gärning som duger. Nekas kan inte, att omgifningen verkligen ter sig förändrad i det svagare ljusskenet. Ungefär som staten skall te sig den dag, då densamma genom den moderna kvinnans omriktade och vidgade moderliga nit helt blifvit nedskrufvad till en kombinerad försörjnings-, lek- och förbättringsanstalt.

Skälen för?

I den punkten vill jag fatta mig bara helt kort men, såsom jag hoppas, tydligt.

Under flera somrar å rad har jag varit i tillfälle att iakttaga, hur de kvinnliga kurgästerna vid Storlien i det värsta väder — med hvinande storm, störtregn, uppblotta stigar och ett par tre grader öfver fryspunkten — utan att blinka gjort sina vanliga turer i fjället såsom om det vore den allra naturligaste sak i världen, medan herrarna i regeln suttit hemma vid brasan "för det otäcka vädrets skull". Med verklig beundran såg jag dem streta uppför fjället, tydligen alldeles fyllda af känslan att det var deras oafvisliga plikt att "sköta sig". Då gick det på en gång upp för mig med slående kraft, hvilket kön det är, som i våra dagar har den största lifs-energien. Då fördes min tanke också in på analogien med familjen, där det är alldeles rätt och naturligt, att hustrun tar ledningen, när mannen är en mes. Kan detta inte tillämpas på staten? Låt oss alltid vara benägna att, om möjligt, ge den intensivare kraften rätt!

Jag har börjat få en viss erfarenhet af de unga kvinnorna i vår tid, i det att jag fått se dem på närmare håll. Vid Jupiter — det är de, som lefva! Det är de, som ha den heliga elden i våra dagar, det är dem historiens ande håller på att utkora, medan den utspyr männen ur sin mun, ljumma som de äro och sönderfrätta af kultur, skepsis och njutningar. Den manliga intelligensen är utsugen af relativiteten i världen, medan kvinnan ännu har en absolut tro, som i

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år	Kr. 6.50	Helt år	Kr. 8.—
Halvt år	» 3.50	Halvt år	» 4.25
Kvartal	» 1.75	Kvartal	» 2.25
Lösenr.	» 0.12	Lösenr.	» 0.15

Iduns Byrå o. Expedition, Stockholm, Mästernamnelsg. 45.

Redaktionen: Riks 1848. Allm. 9808.	Expeditionen: Riks 1648. A. 6147.
Kl. 10—4.	Kl. 9—6.
Red. Nordling: Riks 9860. A. 402.	Annonskontoret: Riks 1848. A. 6147.
Kl. 11—1.	Kl. 9—6.
Verkst. direktören kl. 11—1	Riks 9858. Allm. 4894.

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:		Utländska annonser	
25 öre efter text.	80 öre å textaida.	debetteras 50 öre med	20 % förhöjning å sär-
20 % förhöjning å särskild begärd plats.		skild begärd plats.	

Laxen på

ANGT, LÅNGT UTE I Ostersjön ligger Sandön, för mig Sällhetens ö, dit jag drar mig tillbaka så

snart den nordiska natten börjar ljusna, långt innan kusternas björkar ännu hunnit kläda sig i grönska. Men när midnattsolen slocknat och stjärnorna åter tändas på himlen, när den gyllene fullmånen i augusti bleknat, och stormarna bebådar den långa vinterns ankomst, då vänder jag stäfvén mot skärgårdens lugnare vatten. Ty där ute är vintern fruktansvärd, med orkaner och drifisblock, som vältras upp på strand. Då bli de ensamma, männen som under de långa nätterna vakar öfver eldarna, som anger för sjömännen hvar de farliga skären ligga, bland hvilka den lilla ön höjer sig ur Eysstrasalt likt toppen af ett osynligt berg.

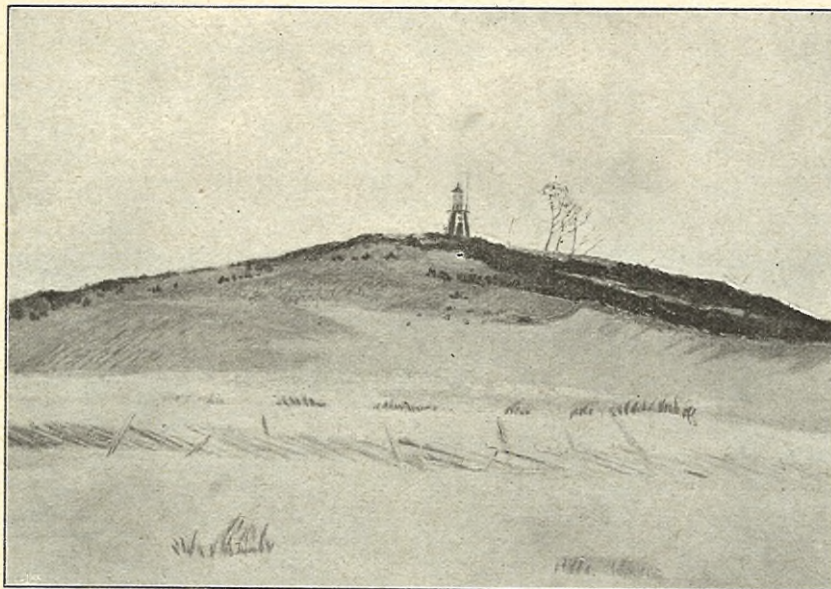
Det ligger på vår ö två fyrtorn, det ena i nordväst mot Kopparstenarne, detta skär, där ännu förliden vinter strandade en stor ångare, lastad med järn och stål från norrländska bruk. Det andra fyrtornet ligger på motsatta sidan af ön, vänt mot Finland. Och mellan de båda tornen slingrar sig vägen tio kilometer genom urskog, öfver gamla, sedan urminnes tider fjättrade dyner. Tio kilometer, så bred är ön, dess hufvudsakliga växtlighet utgöres af majestätiska tallar, som i denna sandiga och karga jordmån uppnår en hårdhet och höjd som förvånar, danade till att blifva stolta master. Här lefver inga andra människor än fyrapersonalen, låt oss säga sammanlagdt, med kvinnor och barn, två dussin mänskliga varelser.

Hur kom det sig att jag fångades så starkt af Sandöns tjusning? Den är oemotståndlig, den öfverväldigar folket som bor här, och vaktaren, som en gång fått fast fot där ute, begär aldrig af fri vilja att få lämna denna plats för någon annan, mindre påkostande. Här breder sig synranden fri, luften är ren, och i dalen, där boningarna ligga i skydd mot stormen, råder tystnad som under stjärnehvalfvet. Stranden är omällig, solbadad, ljufvligt frisk, fullkomligare på denna fjärran ort än någonsin på de ställen dit den flärdfulla massan drages. Därför, när jag ligger på toppen af en flyende dyn, som lik en fästning skyddar denna lilla sandhög mot hafvets oro, skriar jag af jubel och sjunger ett lof till Sällhetens ö! Och jag välsignar hvarje dag som skonar mig för bud och buller från hinsidan den böljande öken, hvars tjusande oas jag bebor...

När jag för första gången kom till Sandön, — det är nu väl så där ett tiotal år sedan —

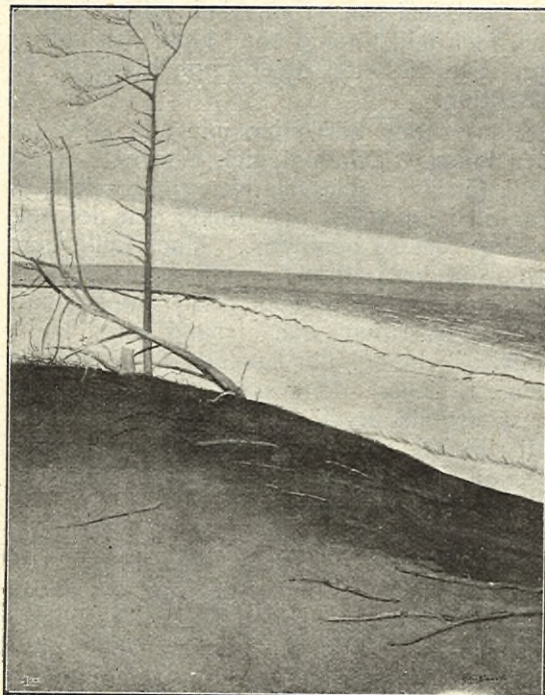
.....
hvarje fall dock ingjuter lif och lust i hennes hjärta.

Och så kommer härtill, att kvinnorörelsen omslutes af den stora underklassrörelsen i vår tid och egentligen bara utgör ett viktigt moment däri. Men denna expansionsrörelse verkar numer som en väldig naturkraft, såsom jordskred eller öfversvämning. Jag undrar, om någon statsman eller något politiskt parti på längden kan stå emot en om sin egen styrka medveten allmänna folk-rörelse? Hur skulle det gå för herden, om

“FYRTORNET.” EFTER EN OLJEMÅLNING AF ARTUR BIANCHINI.

var laxen redan ingenting annat än en saga. En vår hade han nalkats liksom i tjocka slim och tumlat sig kring kusterna. Man visste knappt af att han kommit, innan man fick se sälhundarna dyka ur vattnet och krypa upp på skärets stenblock med den kungliga fisken mellan sina tassar. Djurens glupskhet, när de slukade detta präktiga byte, tände människornas begärelse. Man drog så mycket lax man förmådde äta, det var annan kost än strömming och torsk och det amerikanska fläsk, lofsbåten förde ut på sina månatliga färder. Sorgligt nog hade man hvarken garn eller båtar tillräckligt för att gå ut på laxfiske hvarje natt och skicka fångsten till svenska fastlandet, ända bort till den fjärran staden Stockholm, där, efter hvad man påstod, det fanns rikt folk, som låter bära in den nobla fisken hel och hållen på stora fat för sin middagsmåltid. Men fyrvaktarna rådgjorde med sin kapten, och när hösten kom, tog de ut ur sparkassan i staden allt hvad de samlat under åren, köpte nät och bäriga båtar, så att de utan allt för stor fara skulle kunna våga sig ut öfver hafvet till hufvudstaden, där man betalade lax med svindlande pris. Allt gick bra, just som man hoppats, ja bättre. På våren fick de hundratals laxar. De packade sin fångst i tun-

ARTUR BIANCHINI: STRANDPARTI FRÅN SANDÖN.

Sällhetens ö.

nor och lärar, de fyllde därmed kultrarnas kölrum, de staplade den upp på däck, de stoppade den in i kajutan. Det året blåste vinden barmhärligt från det håll den borde just när den behöfdes för att bringa Sandömännens helbrägdä öfver till skärgården som kransar fasta land. Där tog deras vänner lotsarna hand i rodret för att leda dem utan fara genom de tusentals holmarnas labyrint till den lysande staden, där de rika bo, som skulle löna deras mödor.

Färderna hade börjat medan snön ännu lyste hvit och is låg kvar i sund och fjärdar. De seglade när björkarnas grönska slog ut och göken, hvars läte

tystnar vid Sankt Johannis tid, ännu hördes i lundarna. Och de for igen från sin ö mot skärgården, då den nya sommaren stod i sitt fulla flor. Men sedan försvann laxen, som är en vårfisk, ingen visste hvart han dragit hän. Det återstod för de idoga fiskarne ingenting annat än bereda sig till den nya fångsttiden, som kom igen med våren. De lagade sina båtar, uppförde stora sjöbodor för alla nya grejor de skaffat, de band tunnor och slöjdade fråg, och under de ändlösa nätterna, medan fyrarna brann, botade de sina gamla skötar och byggde nya.

Det kom ett underbart år, som öfverstrålade själfva deras drömmar. Laxen var som galen det året. Som en blixst sprang han från topp till topp på böljorna och inte mycket fattades i att han hade hoppat rakt ur vattnet in i båten. Sparbanksböckerna i Visby svälldes af insättningar, och fyrvaktarnas hustrur och döttrar skaffade sig vackra klädningar, som de visade för hvarandra om söndagarna, till uppriktig och ömsidig beundran. Ty afunden är okänd bland dessa, som delar samma faror och tyngas af samma enslighet, okänd t. o. m. för kvinnorna!

Tredje året blef afkastningen ej fullt så ymnig, inte särskildt medelmättig, men ändå nog för att de eftertänksamma skulle nyktra till och mumla:

— Tänk, om laxen ger sig i väg! Vi vet ju hvad den är för en nyckfull fisk...

Och så blef det i verkligheten, han kom aldrig mer igen. Hvar har den blifvit af, och hvarför försvann den? Ja, den som vetat detta, skulle kanske ha kunnat förmå den att komma tillbaka! Under lektiden höll den till i floderna i Norrland, så mycket trodde man sig veta. Man fann den också i Rhen, men det var väl antagligen en annan sorts lax... Han var i sländ att simma uppför strida floder, hoppa lika högt som stora

.....
kreaturen en gång plötsligt lärde inse hvad deras horn duga till?

Resultatet af att kvinnan nu på en gång finge politisk rösträtt och valbarhet till riksdagen? Jag är nu bara en stackars karl, som inte har alltför lätt att tro och inte alltför godt om entusiasm. Därför tänker jag mig resultatet ungefär liknande det af ett språng ut i mörkret. Man kan falla på det torra och, om man det gör, kan det hända att man inte slår ihjäl sig.

VITALIS NORSTROM.

KOSTYMER

Det är ej likgiltigt, till hvilken affär Ni vänder Eder, ty det är stor skillnad på kemisk tvätt och — kemisk tvätt.

huru smutsiga de än må vara kunna genom kemisk tvätt blifva fullt användbara. Kanske behöfver Ni ej i år köpa någon ny kemisk tvätt och prässning af kostym kostar endast Kr. 5.— hos Örgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri A.-B., Göteborg.

Det är stor skillnad på kemisk tvätt och — kemisk tvätt.

KLIPPAN.

Modernaste Finpappersbruk.

Specialiteter:

Finare Post-, Skrif-, Kopie- och Tryckpapper samt Kartong.

Iduns textpapper tillverkas af Klippan.

vattenfall och korsa omätliga haf... fanns det inte lax på Oceanens kuster, i Canada, i Normandie? Laxen är en själfrådigt herre, hafvets röfvar är han och styr sina skaror dit han finner för godt. Hvem vore väl i stånd att uppsnoka hans väg? Gör ingenting, en sak stod åtminstone fast: hur han än irrade, den store resenären, hamnade han ändå alltid till slut på rikemannens bord, hos dem som satte värde på att njuta hans utsökta kött med ägg till, spenat och ett godt glas vin. Frågan gällde blott hvem skulle få äran att dra upp den ur vattnet. Det var åtminstone allt som inresserade fångstmännen på Sandön. Men när laxen inte längre kom och lät snärja sig i deras nät, fick han småningom rykte om sig att vara ett illstigt djur — som man ändå inte kunde låta bli att eftertrakta.

Annu den sommar, då jag första gången kom till ön, sökte man alltfjämt lax. Men man jagade den ej längre med den inbitna öfvertygelsen hos jägare, som veta att bytet finns och att det blott gäller få tag i det. Man sökte den som man skulle ha letat efter en i hafvet sjunken skatt. Och när vi under sommaren bleka nätter satt tillsammans på bänken vid foten af fyrtornet, och mina ögon drömmande följde ljusstrålen som majestätisk svepte öfver vattnet, hörde jag dessa tystlåtna män orda om de rikedomar som ligger gömda utanför skären, om ryska kanoner, som sjunkit djupt i sanden, om säckar fyllda med guld, som pirater under Karl XII:s oroliga tid dolt i dynerna... Då hände det också ibland att de började tala om laxen. Den hade blifvit en saga den också, ett mysterium, otillgängligt för den utanför stående, uppenbarad endast för de "Iroende".

Där jag bodde, vid stora udden, närde man knappast längre något hopp. Men vaktarna vid andra fyren, åt finska sidan, dessa båda drömmare, som aldrig sågo en människa och sällan ett skepps segel långt ute stryka förbi, de hade ännu i behåll sin tro på lax. Så ofta vinden förunnade dem att sälta båt i sjön, tillbragte de natten på hafvet. Och hvarje morgon hörde vi den stora telefonklockan på linjen, som förbinder öns båda stationer med hvarandra, ringa signal. De kallade på oss för att bara berättat att de ingenting fått! Det föreföll nästan som om det gaf dem en smula tröst att förtälja sin envisa otur för kamraterna.

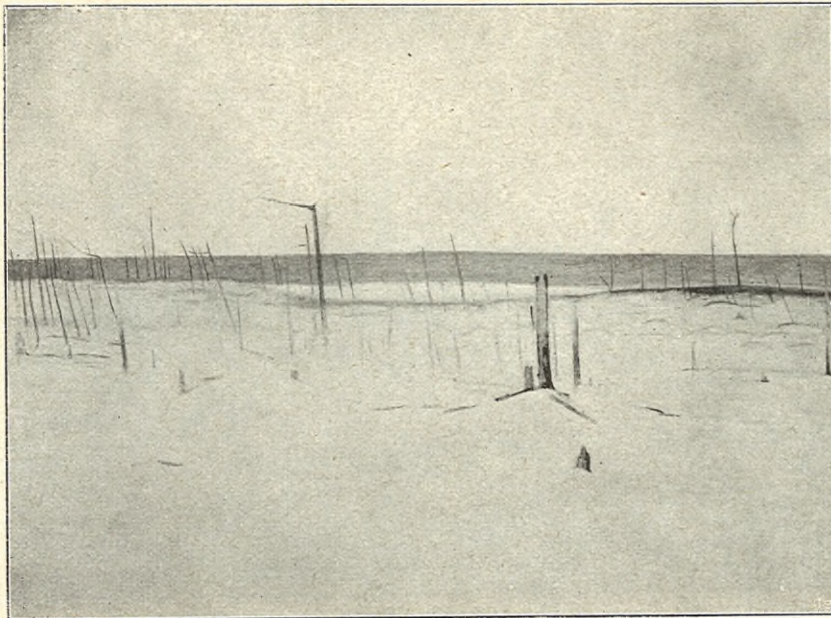
En morgon hör jag ringverket som vanligt och efter en stund knakar de kända stegen af min vän kaptenen i trappan upp till den lilla cell under taket där jag bor.

Han öppnar dörren utan att klappa, som skick och bruk är oss emellan. Han träder in i rummet, tar af sin svarta mössa, sätter sig ned och stöder händerna på kragarna af sina sjöstöflar, som stiger honom upp öfver knäna.

— Det är så fatt skall du veta — började han så smått — att Hafström denna natt tagit en lax, ett riktigt praktdjur.

Och hans ansikte upplystes af ett mångtydigt smäleende, som om han var i färd med att förtälja mig en vanlig skepparhistoria.

— Ja, jo — fortsatte han på sitt gottländska mål, betydande, fast jag ingen invändning gjort. — Och i tidningen som lofsbåten

ARTUR BIANCHINI: PARTI AF "DÖDA SKOGEN".

hade med sig åt oss förra månaden stod skrifvet att laxen för närvarande gått upp till sju kronor i Stockholm. Det blir en vacker summa för Hafström, så vidt jag kan se...

— Näväl, alltså har du ingenting annat att göra än att sätta kuttern i sjön och bege dig till Stockholm så fort som möjligt.

Min förträfflige vän gaf mig en blick af uppriktigt deltagande. Det var uppenbarligen inte möjligt att göra en riktig sjömanniska af mig! Jag hade inte gett mig tid att tänka mig om, annars borde jag väl ha märkt, att sjön gått hög de senaste dagarna och att dyningen vuxit ännu i natt. Det fanns ingen möjlighet att lämna ön innan det lagt sig något.

— Men under tiden rufnar laxen! — genmälde jag efter en stund af begrundande.

— Det är just hvad Hafström insett. Därför frågar han, om du skulle vilja köpa hans lax... om inte hela laxen, så åtminstone en bit. Den är härlig... Det är vid denna årstid den är som fetast, det vet vi nog sedan den gamla goda tiden. Jag är säker på att den skall falla dig på läppen...

Jag begärde inte bättre än att få smaka på laxen, men hade inte behof af mer än ett helt litet stycke, för en krona eller två. Han kunde ge mig så mycket han tyckte för en slant, just som vi var vänner till. Kaptenen fann mitt förslag både klokt och antagligt och lofvade öfverbringa beskedet till Hafström.

Men sedan hörde jag inte mer talas om den laxen. Däremot gick man och berättade för hvem som ville höra på, hur lätt det var att bevara lax som färsk, och det hela veckor, om så behöfdes. Man skulle bara svepa in den i ett linne och hänga ned den i brunnen, men bra djupt ned. Man kunde också begravna den i sand, strax under hafströskeln, och när man sedan gräver upp den, befinner den vara frisk som om den nyss dragits ur sjön. Hafström hade blott att rätta sig efter dessa goda anvisningar i väntan på att barometern skulle stiga och vinden lägga sig.

Men vårens väder mojar inte efter människors önskan, ty om det inte blåser från det ena hållet, så blåser det från det andra. Och vid detta laget kom vinden från nordväst, stick i stäf mot den som tänkte sätta kurs på Stockholm, men gynnsam ifall det var till Gotthland man ville. Hvarför då inte bege sig till Visby, som ju också är en stad där det bor människor, eller till Fårösund,

som är en fästning med många officerare, som inte begär bättre än att få äta en portion lax...

Så blef det beslutadt, och på rullande stockar sköts kuttern i sjön med fruktansvärd möda som vanligt. För öfrigt hade kaptenen också andra ärenden att utföra när han kom till Gotthland. Intet tvifvel om att han skulle lyckas få fisken såld. Kuttern låg redan med seglen uppe, fullt klar till affärd, då Hafström kommer från andra sidan af ön, flåsande och varm som om han sprungit det mesta af vägen. Och i famnen bar han något långt och tungt, svept i ett linne, bländande hvitt. Han höll i sina armar något som var honom dyrkansvärdt och kärt, som han beskådade ömt med sina rena, klara sjömansögon. Och när han räckte det åt kaptenen, bar hans an-

sikte ett uttryck som om han måste skiljas från sitt mest älskade barn, som han knappast vågade släppa ur händerna.

Men kamraterna, de gaf sig till att skratta och hålla sig för näsan med sina sjömanslabbar och gjorde sig till, som om de inte mätte riktigt bra.

— Den måtte ha varit dum, den laxen som gick och satte sig fast i ditt nät, sicket ett nö! För resten slinker den redan. Kan du inte lukta det?

Och en af dem gick ända därhän att han frågade, om Hafström tänkte skänka bort sin dåliga lax åt prästen. Men ärligt och fullt uppriktigt svarade Hafström, att han för sin del hoppades att herrar officerare skulle köpa hans lax för en rundlig summa.

Så vände han tillbaka den långa vägen genom sanden öfver kullar och dalar för att där hemma vänta på nyheter om laxen. Vinden höll sig istadigt emot och hafvet gick högt. Hela veckan förflöt och mer ändå, innan kaptenen vände tillbaka. Och hvad skulle väl detta betyda? På masten hängde något hvitt och långt, som i oroväckande grad påminde om Hafströms gamla lax. I hvarje fall liknade det inte det minsta en späckad börs...

Kaptenen hade inte väl satt foten på land, förrän kamraterna öfverföll honom med sina frågor. Då berättade han hur trilska och omedgörliga de människor varit, som han träffat på Gotthland. Först kände de på och skärskådade laxen från alla håll och kanter, så öppnade de gälarna och gapet och frågade sedan närgånget hur länge den varit ur vattnet. Ändligen kom de fram med ett löjligt pris för hela det stora djuret, alldeles som om det varit fråga om bara en usel liten torsk. Nå, för egen del skulle kaptenen, det sade han öppet, inte haft något emot att återvända hem med en summa i fickan om än så liten, hellre än med den stora laxen hängande bakom masten. Men se, att gå till väga på detta vis hade Hafström på det strängaste förbjudit. Folket på Golland skulle bara inte inbilla sig att Sandömmännen var färdiga att sälja sin fisk för hvilket pris som helst! Och för öfrigt, visste inte alla på ön att jag, mannen från fasta land, hade gjort ett anbud som, om det än inte gärna kunde kallas högt, var så mycket allvarligare menadt?

Naturligtvis stod jag fast vid hvad jag sagt: Hafström kunde ge mig så mycket fisk han fann för godt för några kronor. Men så långt gick visserligen inte min oppoffring

Hudens vård.
CREME SIMON · PARIS

Enda medel som gör hyn vacker och len utan att irritera huden.

PÄRMAR

till IDUN 1911 och föregående år

tillhandahållas till följande priser: Iduns pärmor, röda med guldtryck kr. 1:50, Iduns romanbibliotek, röda eller gröna 50 öre. Iduns Hjälpreda, röda eller gröna 50 öre. Kunna erhållas i närmaste bokhandel eller direkt från Iduns expedition, om rekvisition och likvid i postansvar insändes

att jag på något sätt förbundit mig att — äta det!

Då får den olycksfågeln ett rysligt infall. Han klifver upp i min cell med laxen i famn och erbjuder mig den hela, ifall jag ville göra honom det nöjet att ta emot den. Jag var i alla fall den som från första stund visat mig mest tillmötesgående. Jag hade lagt i dagen att jag förstod, i hvilken kinkig belägenhet den man måste råka, som ser det regna soppa för hans ögon, när han inte har någon skål att uppsamla den!

Vanlig höflighet fordrade förstås att jag tackade och tog emot utan att låtsas ha någon tanke på hur länge kadavret dvalts på vår jord.

Men när natten kom, lade jag laxen på min rygg och följde spångarna genom dynen ut öfver gruset på stranden till hafvets brädd. Och i fyrtornets svängande ljus styrde jag mödosamt ut till öns yttersta udde, där strömmen går hård under syd-västen. Där släppte jag den vandrande laxen ut i dess naturliga element, och tänkte på den lott den gick till mötes. Men uppriktigt sagdt tror jag den stackars laxen varit allt för länge borta från vattnet för att till sitt rätta värde kunna uppskatta behaget att komma dit tillbaka.

Flera veckor efter tyckte jag mig förnimma en viss oro i de präktiga Sandöbornas blick, när jag hänvände ordet till dem. Ett slags obegripligt illabefinnande blandade sig i den aktning de eljes plägade visa mannen från kontinenten.

De gökarna gick och inbillade sig, att jag ätit upp hela laxen, utan att bjuda dem så mycket som en liten bit...

ALGOT RUHE.

Brudmarschen.

Ballad.

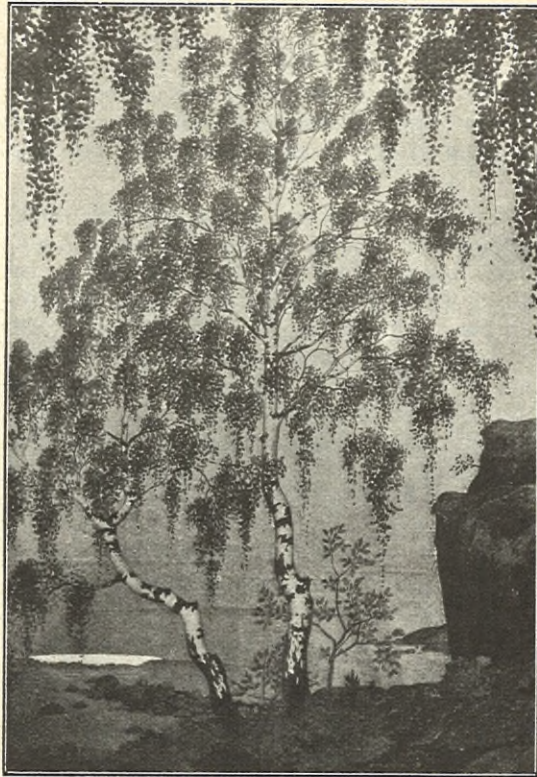
”Rör ej de strängarna, harpospelare,
— se;
bleft, ohyggligt konung och drottning le!
Hör du ej! Låt dig varna, du ana bör —
mera än tonerna härskareparet hör.

Minnen flaga däri. Du vet ej dem? —
Did den marschens jubel han förde hem

hennes, som nu vid hans sida i gull-
frönt stol
utan tårar begråter sin lyckas sol.

Rör ej de strängarna: konungens blick
är glöd.

De, det harpospelet bådär din död!” —
Gustaf Ullman.

OSKAR BERGMAN: HÄNGBJÖRK.

En akvarellist.

EN UTSTÄLLNING AF MÅLNINGAR, teckningar och gobeliner som nu pågår i Hallins konstsalong, får sitt förnämsta intresse af den serie konstverk, som har Oskar Bergman till upphofsman. Han är en akvarellist med fullt själfständig hållning, äfven om han bildat sin utomordentligt drifna teknik efter den japanska konstens uttrycksätt.

Jag skulle vilja använda benämningen förändriga landskap om Bergmans taflor. De äro sedda af en blick, för hvilken naturens många grofva former ej finnas till, och uppfattade af en känsla, som spänner fina förbindelsestrådar mellan sig och den poesiens essens, som är närvarande i ett finlemmadt träds grenverk eller en vattenytas andaktsfyllda ro.

Vare sig man dröjer framför de utsökt tecknade och målade björkarna, eller klipporna med sina furor, eller Visbystämningarna med deras varmt mustiga ton — öfverallt öfverraskas man af samma djupa syn och af samma till raffinemangets spets drifna skildrarkonst. Bland de unga är Oskar Bergman onekligen en af de intressantaste personligheterna, och det enda man kan befara, är att hans konst i sin nobla slutenhet och mögnad ej skall nå utöfver hvad den nu hunnit.

Utställningen kompletteras af några talangfulla porträtt af Bertil Damm samt en del lofvande kolteckningar, landskap, af en ung artist, August Lundberg.

E. H-n.

OSKAR BERGMAN.

Fredrika Bremer och de svenska kvinnorna.

FRIL INGEN AF DE HANGANGNA kvinnogestalterna i vår historia äro vi svenska kvinnor knutna med så fasta band som till Fredrika Bremer. Det härskar alltiämt liksom ett personligt förhållande mellan kvinnorörelsens banbryterska och oss som sedan följt i hennes spår efter fattig förmåga. Den beundran och tacksamhet vi känna för henne är blandad med en viss förtrolig ömhet för den lilla mamsell Fredrika. Vi känna hennes lif och vi förstå dess patos. Väl bekanta sen barndomen äro hennes lilla gestalt, hennes anletsdrag, hennes dräkt, hennes små älskvärda egenheter.

Men att hon är så lefvande för oss beror icke bara på att vi ha så goda tillfällen att lära känna henne utan och innan, det beror på att hon var så ung och så oförskräckt radikal att vi icke på femtio år passerat henne, men att hon ännu strider i läten före oss, med oss. Vår tacksamhet för att hon begärde det vi nu redan vunnit kan icke vara starkare än vår tacksamhet för att hon slred för det vi ännu icke nått. Fredrika Bremers makt och inflytande voro världsligt sedt ringa och icke en enda lagbarriär på kvinnornas väg bröto hennes små spåda händer. Men hon göt i vårt hjärta en droppe af längtans farliga trolldomssaft, lärde oss att det fanns något annat än resignation som hjälpte oss att lefva, och det var hoppet om att vi själfva kunde skapa bättre tider för kvinnorna. Och sedan den stunden fanns ingen återgång. Milstolpe efter milstolpe ha vi passerat på vägen mot likställigheten och i denna stund stå vi nära den viktiga förutsättning för likställighet som är politisk rösträtt. Och det är i dessa kvinnorörelsens historiska dagar som tankarna mer än annars gått till Fredrika Bremer, pionjären, och idén att resa henne en staty på allvar tagits upp till behandling.

Våra läsare torde icke vara främmande för tanken, den har framställts i Idun flera gånger, senast för jämnt ett år sedan, då vi varmt talade för saken. Det är nu Stockholmsföreningen för kvinnans politiska rösträtt som tagit upp saken. För någon vecka sedan utlyste föreningen ett möte, där fru Hilda Sachs framlade sin älsklingsid sedan gammalt att kvinnorna borde resa Fredrika Bremer ett äreminne. Enligt hennes förslag skulle det resas i någon park, exempelvis Humlegården, och hon tänkte sig att barnen skulle leka omkring den vänliga mamsell Fredrika, som skulle sitta där med en bok i handen i sin vackra femtiotalsdräkt med spetsmössan kring det milda ansiktet.

Vi tro med fru Sachs, att det borde bli en kär uppgift för en konstnär att förkroppsliga denna tanke, och Idun hoppas för sin del att så småningom få framlägga en skiss utförd af en af våra konstnärer.

Det är rösträttsföreningen som tagit initiativet till statuens resande, men den kommer att hänvända sig till kvinnoföreningar landet rundt för att påkalla deras medverkan. Redan vid det första mötet var entusiasmen stor, och vi förmoda att här är en tanke väckt som bör kunna samla kvinnor af de mest skilda åskådningar. Ty man behöfver icke ens vara rösträttskvinna för att anse sig stå i tacksamhetsskuld till Fredrika Bremer.

E. W.

LÄS!

Några äldre årgångar realiseras till betydligt nedsatta priser och erbjudas för dem, som förut ej äga desamma, en billig, omväxlande och lärorik lectyr. Mot insändande af nedannämnda belopp till Expeditionen af Idun, Stockholm, erhålles inom Sverige portofritt:

Idun 1892	2: —	Iduns julnummer 1898	0: 20
Idun 1893 (nr 1 felas)	2: —	Iduns julnummer 1901	0: 25
Idun 1904 (med julnumret)	3: —	Iduns julnummer 1904	0: 30
Idun 1908 (med julnumret)	4: 50	Iduns julnummer 1905	0: 30
Idun 1909 (med julnumret)	5: —	Iduns julnummer 1908	0: 50
Idun 1910 (med julnumret)	6: 50	Iduns julnummer 1909	0: 75
Iduns julnummer 1894	0: 20	Iduns julnummer 1910	1: —

LÄS!

Furstinnan — Skaldinnan.

Ett Parisminne af Wentzel Hagelstam.

(Forts. o. slut.)

AN FICK TAGA EN UR RADEN att sälja sig på. En schäslong, där furstinnan satt med en miniatyrhund i knäet. Den lilla rackan morrade och spelade med sina nötbruna, lifliga ögon. På väggen ett stort fotografiporträtt af Victor Hugo. Furstinnan gör mig uppmärksam på den egenhändiga dedikationen: "A vos pieds madame, et sous vos ailes. Victor Hugo."

Och nu börja vi tala. Eller rättare, furstinnan berättar. Det är icke någon intervju. Men jag har bedt att få skriva ned några drag ur hennes lif.

Det är endast huvudströmningen hon ger mig. Så stor och stark är den likväl, att skildringen i andra hand måste blifva blek och fattig.

Furstinnan Tola Mertschersky-Dorians far var en gång Rysslands rikaste man. Han hette Maltsoff och ägde rysk jord i större omfång än hela konungariket Italien. Hennes moder, furstinnan Urousoff, åtnjöt kejsarinnan Maria Alexandrovnas personliga vänskap och spelade en inflytelserik roll vid hofvet.

Fru Maltsoff-Urousoffs man lefde, sedan barnen blifvit fullvuxna, ej längre samman med sin hustru. Han tyckte ej om Petersburg. Han lät henne sola sig i hofvets glans och stannade själf kvar på sina omätliga gods i Lill-Ryssland. I sitt äktenskap hade han, utom älsklingsbarnet, dottern Tola, äfven flere söner. Dem hatade han, emedan de öfvergifvit hembygden och som galanta officerare lefde ett högt dagdrifvarlif i huvudstaden på sin rike fars bekostnad. Det kom en dag, då han gjorde dem arflösa.

Den gamle Maltsoff var ett original, ett geni men grym ända till ohygglighet. När en gång en af hans blodförlige förvalfars hade blifvit mördad af underhafvanden, slafvarna, på ett af hans jordagods, och han ej oakadt strängt förhör lyckades uppågå hvem eller hvilka han skulle anklaga och straffa för mordet, jagade han trettiofusen slafvar med hustrur och barn ut i den öde stäppen att dö af svält. För att hämnas på sina söner, som ej följde hans maningar och råd, utverkade han gammal vorden, tsarens tillåtelse att få omsätta hela sin förmögenhet i egna sedlar. När han så hade sedlarna, buntade han dem och kastade hela bråten i en kalkdamm, där den inom ett ögonblick förbrändes och förstördes. Han hade haft fyratio miljoner rubel i årlig inkomst.

Det har blifvit sagdt, att han var djupt fäst vid sin dotter Tola. Då hon ännu var liten, roade det honom att iföra henne gosskläder och lära henne rida som en hel karl. Och det lärde hon sig. Hon älskade hästarna — hennes far hade 500 hästar på stall och fyratiofusen ute på stäppen — och hon tyglade hvilken som helst af dem. Fadern inrättade en cirkusarena på ett af sina gods, och där red Tola höga skolan.

Allt detta berättar mig furstinnan Mertschersky. "Ja, jag trifes bra där bland de goda bönderna," säger hon. Men i nästa nu suckar hon: "och dock var det så mycket där, som bragte mig sorg och förviflan. Mina stackars kära bönder hade det så svårt. Slafveriet var upphäfdt, men de forna slafvarna skulle betala för sin jord. Godsherrarne ägde inte längre rättighet att piska sina underhafvande. Men kommunalstyrelsen kunde ådöma tjugufem slag. Detta missbrukades sålunda, att herrarne, som fortfarande

voro själfhärskare, hade kommunen att låta gifva delinkventerna de tjugufem slagen och lika många ånyo efter en half timme o. s. v. tills de stackars offren dukade under... Furstinnan hänvisar till sina skildringar af dessa grymheter i den samling berättelser hon kallat "L' Ame Slave".

Det är i sanning en märklig bok, innehållande ohyggliga saker, skildringar, som kunde hållas för de vildaste fantasifoster, om man ej visste att de äro tagna direkt ur verkligheten. Läs exempelvis "La Souka", där en furst Mertschersky från början af 1800-talet är berättelsens maskerade hjälte. Han låter efter ett långvarigt dryckeslag med sina vänner samla godsets unga slafvinnor, befalla att de nakna skola insys i djurhudar och anställer så hetsjakt på dem med sina hundar, som rifva dem i stycken. Det finnes i denna bok, skriven af mästarehand, många historier, som man aldrig glömmar, om man en gång läst dem.

Furstinnan Mertschersky-Dorian är i själfva verket en författarinna af hög rang. Först i en redan framskriden ålder fick hon tillfälle att fullt utveckla sin talang. Hon skulle först genomgå många olika öden.

Vid endast sexton års ålder gifte fadern mot hennes egen vilja bort henne med en ung furst Mertschersky, han blott tjugu år gammal. Icke heller han var böjd för detta giftermål, men tvangs därtill af sina närmaste. Det är icke då att undra på, om äktenskapet blef olyckligt.

Alltid sjudande af verksamhetslust och utan djupare känsla för sitt hem, sökte den unga furstinnan snart sina intressen utom hus. Hon fann ett verksamhetsfält, som åtminstone ännu den tiden låg utom den miljö, i hvilken hon hade varit van att röra sig. Den gryende revolutionära rörelsen i hennes fädernesland grep henne helt. Varmhjärtad och mottaglig för starka intryck som hon var uppreste sig hela hennes inre mot de grymheter hon dagligen och stundligen såg utöfvas af de högtställda i hennes omgivning. Hon talar om för mig hvilken fasa hon kände öfver det öde, som drabbade en ung prins Urousoff, i närmaste släkt med hennes mor. Han var kadett. Då han en afton efter ett dryckeslag med sina vänner återvänt till krigsskolan, satt han på sin sängkant och gnolade en revolutionär sång, som han tillfälligtvis hört sjungas och hvars innebörd han ej själf ens reflekterat öfver. Den kustodierande underofficern anmälde honom för chefskapet, och utan vidare dom och rannsaking försvann han i Peter-Pauls-fästningens kasematter, den tiden konstruerade i spetsig vinkel, så att man där kunde hvarken stå, sitta eller ligga. Efter långa, förfärliga lidanden hade han förvisats till Sibirien, och först tjugu år senare blef det bekant, att han som en bruten man aflidit i Archangel.

Sådana ständigt upprepade grymheter födde nihilismen, och den unga begåfvade furstinnan Tola Mertschersky hörde snart till dem, som med lif och själ hängåfvo sig åt den revolutionära oppositionen. Hon blef den ryktbara revolutionskvinnan Sofia Perovskajas personliga väninna, och på dennas egen enträgna önskan närvar hon vid hennes afrättning, såg henne hängas.

"Om sådana våldsdåd mot rättens förkämpar och försvarare i vårt olyckliga land skall ni skriva!" sade revolutionärerna till furstinnan Mertschersky, deras syster och vän. De ville icke att hon aktivt skulle deltaga i rörelsen. Hon skulle, så godt det sig göra lät, drifva hemlig propaganda för den i de högtställda kretsar, till hvilka hon genom sin börd och begåfning hade tillträde; hon skulle ver-

ka genom sin skriftställartalang. Och det gjorde hon i rikt mått. Oräkneliga äro de revolutionära skrifter hon utgifvit i form af broschyrer, noveller och skådespel.

Det blef icke lätta dagar för henne, då hennes aristokratiska och konservativa omgivning fick klart för sig hvad hennes skriftställeri egentligen gick ut på. Hon utsattes för förföljelser af allehanda slag, och det var nog icke långt ifrån att hon kunnat få dela om ej sin väninna Sofia Perovskajas, så åtminstone sin unge släkting, furst Urousoffs öde.

Men räddningen kom i tid på ett för henne oväntadt sätt. Hon gjorde i Petersburg bekantskap med den franske ingenjören Dorian, en son till den rike ministern med samma namn, hvilken under kriget 1870 skänkte 400,000 francs till staden Paris.

Ingenjör Dorian hade kommit till Ryssland för att visitera sin faders guldminor i Ural. Han förälskade sig i furstinnan Mertschersky och hon i honom. De lämnade en dag tillsammans Ryssland och begåfvo sig till Paris.

Nya olyckor och nya lidanden! Den närmaste följden af att fru Dorian — ty nu blef hon fru Dorian — öfvergaf sin make, furst Mertschersky, var att hennes far gjorde hennes arflös. Så kom det, att hon icke väl mottogs af sin nye mans släktingar och närmaste anhöriga. I Frankrike gifte man sig icke utan "dot". Fru Dorians hela konstnärstemperament, hennes liberala tänkesätt och fria seder — ja, hennes bohème-natur är kanske ej för mycket sagdt — gjorde också sitt till att så småningom undergräfvade hennes ställning i den nya familjen och de främmande, snörräta förhållandena. Hennes anseende i de borgerliga kretsarna ökades ej heller genom hennes intima vänskap till Victor Hugo. Han var visserligen guden i Paris och Frankrike, men endast klander kunde det väcka att han dog med sin hand i hennes.

Hvad allt som utifrån spelade in i ingenjör Dorian och hans hustrus familjelif hör icke hit, men resultatet blef, att de en dag till följd af släktens påtryckning tvungos att gå ifrån hvarandra. Dorian afled i förtid. Han testamenterade halfva sin stora förmögenhet åt sin fränskilda hustru.

Sedan dess har furstinnan Mertschersky-Dorian lefvat ensam, sysselsatt med en lika produktiv som framstående litterär verksamhet. Att här vidlyftigare uppehålla sig vid den skulle föra för långt. Ännu i fjol utkom ett teaterstycke i fyra akter af Tola Dorian: "C'est nous qui sont...", en dräpande satir öfver det s. k. "högre" societetslifvet i Paris, ett af helig vrede genomandadt utfall mot de rika uppkomlingarnas tomma snobberi och öfversitteri, deras förakt för de fattige och olycklige, som deras utsväfningar, deras själfvisshet och hjärtlöshet dragit ner i smutsen.

På den lilla bokens omslag finnes en tryckt förteckning öfver Tola Dorians förnämsta litterära arbeten. Jag räknar ett tjugutal, men hon har skrivit många flere. Och i dem alla möta vi stora, ädla tankar, djupa, varma känslor för lifvets och en sund mänsklighets högsta ideal, en själsadel, som börjar bli allt mera sällsynt i modern litteratur på franska språket. Tola Dorian har skrivit de flesta af sina arbeten på franska. Förlaget är Bibliothèque Universelle Beaudelot, 36, rue du Bac, Paris.

Nu är furstinnan Mertschersky-Dorian icke längre ung. Men lefnadslusten glimmar i hennes lifliga bruna ögon, där hon sitter

Damernas skidtäfling

rak på schäslongen och talar under målande gester. "Vill ni se mina hästar?" utropar hon plötsligt, "jag kör mina stora orloffare i par hvarje dag i Boulognerskogen."

Stalldrängen har fått bud. Och i nästa minut galoppera två höga hvita Orloffhingstar genom trädgården, följda af ett halft dussin svarta ponnier, gnäggande i högan sky.

"Sådant är mitt lif," säger så furstinnan, "nu känner ni det. Men nej, ni känner inte allt för resten. Ni vet inte, att jag är spiritist. Jag tror på spiritismen, och en ande

SÖNDAGENS SKIDTÄFLINGAR vid Saltsjöbaden blefvo en segerdag för de deltagande damerna. Således eröfrades första priset i terränglöpning af fröken Sigrig Wiking från Djursholm (vår bild till vänster) medan fru Ally Nylund (vår bild till höger) kom in som andra. Midtbilden återger starten för damernas täfling. Samtliga fotografierna äro tagna af Th. Modin.

som jag kallar Frédéric, talar till mig här i mina rum alla dagar."

Jag ser frågande ut och undrar om det är "Père Frédéric" från lönnmördarnas härberge på Montmartre, som roar sig med att frigöra sin astralkropp för att inkognito hälsa på sin goda väninna, furstinnan.

"Ja, enhvar må tro hvad han vill," återtar hon. "Lifvet är sådant det är." Och i dörren hör jag hennes afskedsord, som vi väl alla litet hvar haft anledning att citera:

"Tout casse, tout lasse et tout passe!"

GRAND PALAIS PÅGÅR SEDAN några dagar en stor kvinnlig konstutställning, ja, jag tvekar ej att beteckna den som den största i sitt slag i världen. Det är den trettioförsta i ordningen, som "Union des femmes peintres et sculpteurs" har arrangerat.

"Vernissagen" ägde rum lördagen den 10 dennes och på söndagen slogos portarne till utställningen upp för allmänheten.

Censuren har gått strängt tillväga, och såsom alltid i Frankrike ha utländskorna haft svårast att bestå inför konstjurys skarpa ögon. Af de nordiska länderna representeras Sverige af tre kända namn och Finland af ett, medan Norge och Danmark ej företrädas alls.

Bland skulpturverken intager fröken Ida Mattons graciösa marmorfigur "Farniente" ett mycket framstående rum. Fru Frumerie bidrager med fyra statyetter, "Le quatre éléments", af hvilka

Från kvinnornas salong i Paris.

Tre svenska konstnärinnor utmärka sig.

Brefkort till Idun.

"Feu" med sin smidiga formgivning är synnerligen lyckad.

Men om Sverige kan lysa med två namn på skulpturafdelningen, så representeras vårt land blott af ett enda bland de 1,272 arbeten i olja, pastell, akvarell, gavyr och "art décoratif", som upptaga den rikhaltiga utställningen. Det är fru Emma Chadwick, född Löfstedt, hvars gravyrer, främst de, som betitlas "Pont Neuf" och "Paysage suisse", äga mycken konstnärlig charme.

Bland taflorna finnas flere duktiga arbeten.

Hvad som mest frapperar äro blomstermotiven, och blommor finnas af alla slag.

Den franska kvinnliga konsten står oändligt långt före oss i fråga om "art décoratif". Se t. ex. tevärmaren af skinn med sin vakande uggla med de gröna pärlögonen eller hattnålen, där sländan af fint skuret ben synes lifslevande. En väska af "oxidradt" skinn (applikation) på matt guldbotten, är i färg och sammansättning mästerlig. En annan väska, afven den af skinn med äkta hasselnötter till fransar är mera originell än vacker. Så finnes det smycken med hela pärlmorsnäckor infattade i silver och platina och Halsband med fångmotiv där de grönemaljerade fångbladen hänga på en fin guldkedja med pärlor emellan hvar blad.

Denna konstart är onekligen en af utställningens främsta.

Paris, februari 1912.

ROSA FITINGHOFF.

I MIDTEN: FARNIENTE. SKULPTUR I MARMOR AF IDA MATTON. PÅ SIDORNA: "DE FYRA ELEMENTEN" AF AGNES FRUMERIE. ALBIN FOTO.

Fru Emma Zorn och hennes verkjämbet i Mora.

DEN 24 NOVEMBER FÖRRA året tillerkändes fru Emma Zorn, född Lamm, medaljen "Illis quorum meruere labores" för utöfvad "gagnande verksamhet till främjande af hemslöjden äfvensom hennes omfattande allmännyttiga verksamhet i öfrigt".

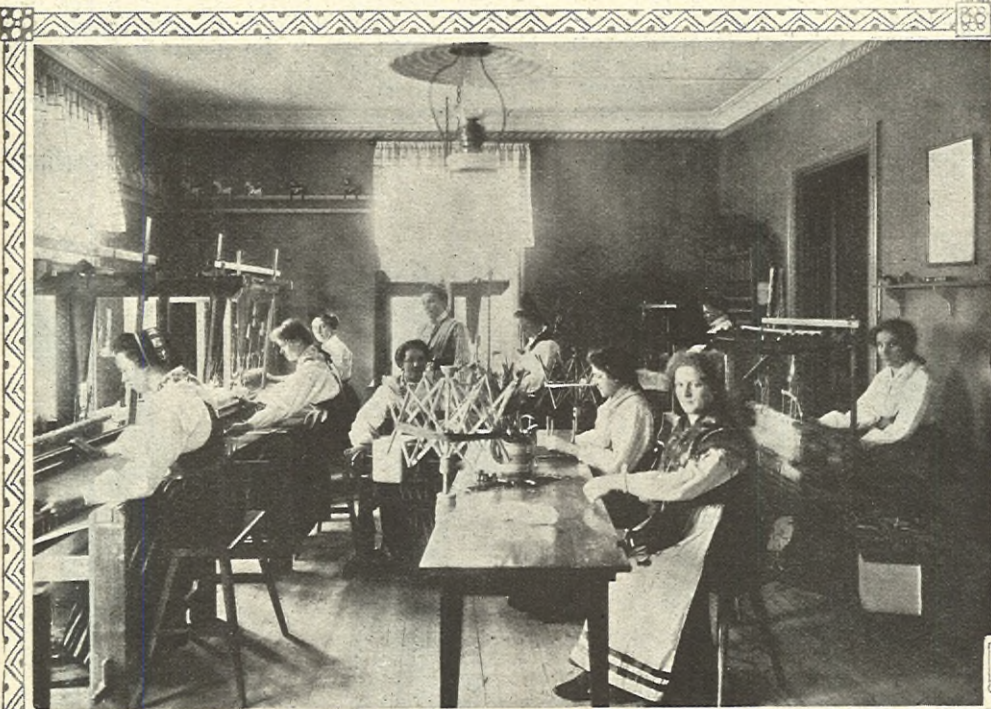
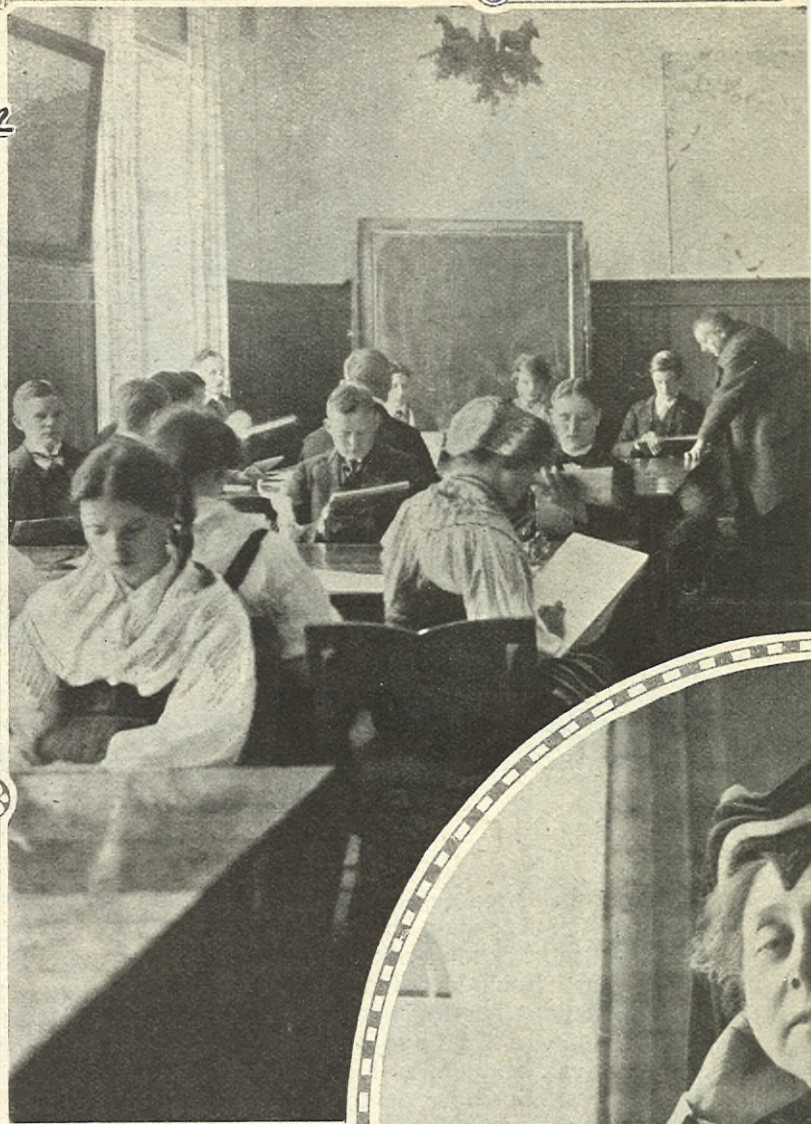
Det är en, särskildt för en kvinna, sällsynt utmärkelse, men så är ock utmärkelsen sällspordt väl förtjänt. Ett kort angifvande af några mera betydelsefulla moment i fru Zorns verksamhet för det allmänna må här vara på sin plats.

Allt ifrån den tid då Zorn och hans hustru på allvar bosatte sig i Mora (1899), har fru Zorn med vidsynt blick, lefvande intresse och aldrig slappnande energi deltagit i de kulturella sträfvangerna i orten.

Kort efter sin hitkomst upprättade fru Z. efter att ha tagit kännedom om det gamla sockenbibliotekets dåliga tillstånd, "Bibliotek för Mora sockenbor", där bygdens befolkning har att bekomma afgiftsfria lån af nyare värdefull litteratur. Om några år kombinerade hon härmed en läsestuga, där äfven tidningar och tidskrifter funnos gratis tillgängliga.

År 1901 väcktes i Mora tanken på bildande af en föreläsningförening för orten. Fru Z. var en af Mora föreläsningförenings stiftare och invaldes i dess styrelse samt har från 1906 varit styrelsens ordförande. I denna sin egenskap har hon alltid kraftigt eggat till nya initiativ, bl. a. för införande af något på landsbygden förut så sällsynt som anordnande af sammanhängande föreläsningkurser i vissa ämnen, t. ex. i sociala ämnen och hygien. Det Zornska hemmet torde ock på många föreläsare ha utöfvat en lockelse, som för föreningen och därmed för orten varit särdeles värdefull.

För att studera hemslöjden och undersöka hvad som kunde göras till dess återupplifvande och utveckling, till förbättrande af dess tillverkningsvillkor hade några personer på Hushållningssällskapets föranstaltande under sommaren 1904 besökt ett par af de större Dalasocknarna. På sensommaren hölls så ett möte, hvartill fröken Maria Arosenius, som genomrest Mora, inbjudit intresserade till delfående af hennes erfarenheter. Förslag väcktes nu, att man skulle sammansluta sig för att hålla det nyvaknade intresset vid lif och bringa hemslöjdsintresserade i kontakt med hvarandra till ömsesidig undervisning och hjälp. Förslaget rönt liflig anklång. Åtskilliga utöfvare af hemslöjd funnos ju kvar, och så hade man en så intresserad och skicklig slöjdlärlarinna som fröken Beda Larsson, hvilken vistats i socknen i flera år och i hvilken skola den speciella undervisningen i hemslöjd kunde göras till ledande princip. Representanter utsågos, i allmänhet en för hvarje by, att verka i ofvan nämndt syfte, och till sammankallande för den sålunda planerade sammanslutningen utsågos fru Zorn.

INTERIÖR FRÅN VÄFSKOLAN I MORA.

ÖFRE BILDEN: INTERIÖR FRÅN MORA FOLKHÖGSKOLA. LEK FRAM KONSTNÄREN. TILL HÖGER VID VÄGGEN SKOLANS VÄXTFÄRGNINGSKURS I MORA. LÄNGST TILL

En vacker kvinnogärning och en välförtjänt utmärkelse.

Så planlades hemslöjdens renässans i Mora. Idéerna voro utkastade, ett allmänt intresse förspordes för deras realiserande, men när talet skulle förvandlas i handling, när tankar och viljor skulle organiseras att utföra ett målmedvetet arbete, hvar fanns målmedvetenheten och handlingskraften? Någon hemslöjdsförening kunde ej bildas, helt enkelt därför att "de djupa leden" sveko i det afgörande ögonblicket.

Så mycket mer storartadt måste det arbete te sig som utförts af "Mora-hemslöjdens vänner", i spetsen för hvilka stått fru Zorn och fröken Beda Larsson, den sistnämnda genom sin skola och såsom förmedlare mellan säljare och köpare af hemslöjdsalster. I "Mora slöjd- och väfskola" fick hemslöjden från början en dominerande ställning. Principerna ha varit: handfärdighet skall bibringas, kärlek till arbetet uppväckas, och hvarje arbete skall komma till verklig användning i hemmet eller annorledes. Goda traditioner skola bibehållas och utvecklas och smaken härigenom höjas. På detta sätt skall hemslöjden bli en uppfostringsfaktor af ingripande betydelse, på sam-

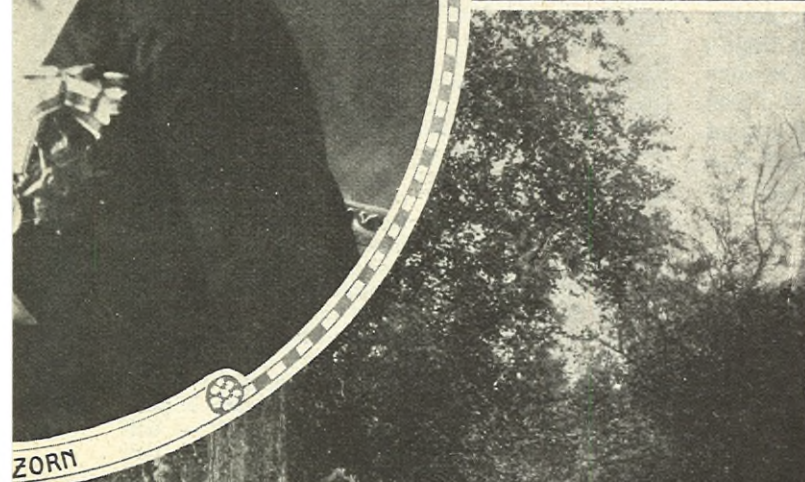
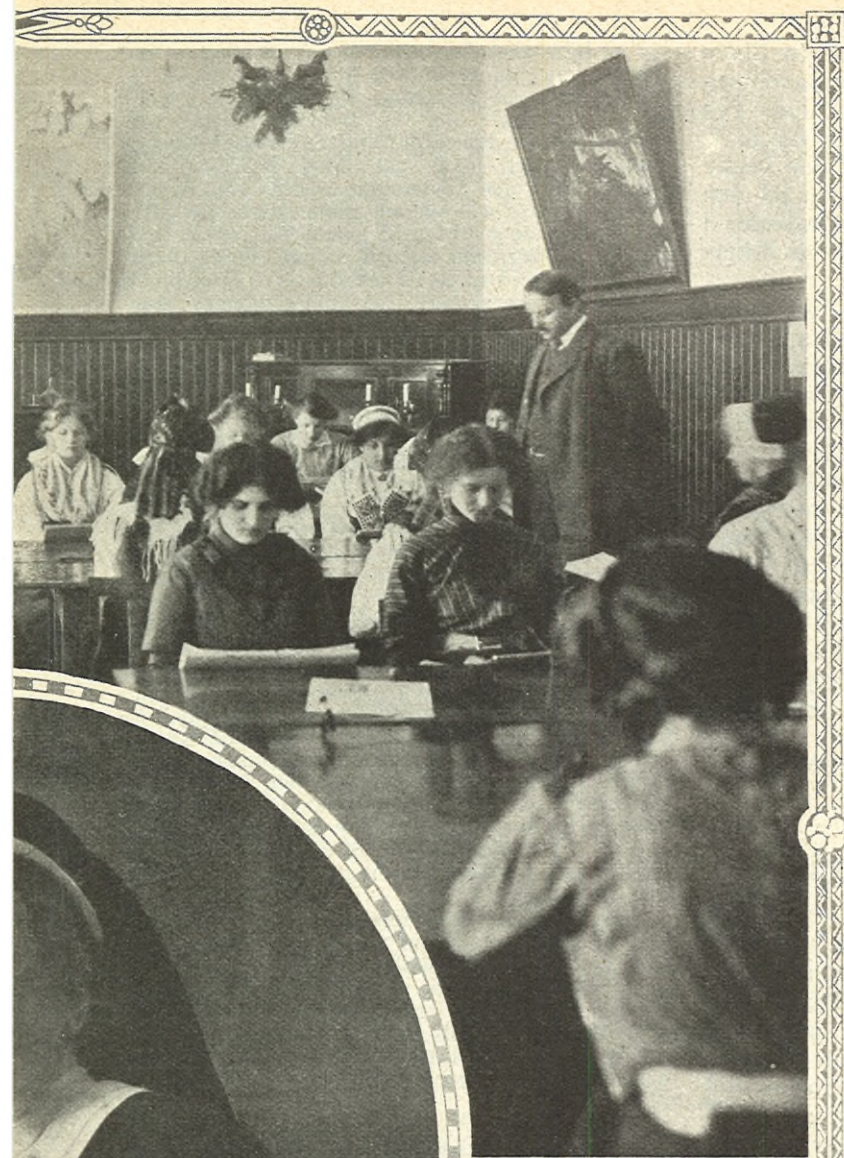
ma gång den kan bidra till hemslojden ekonomiska välmåga.

Från början igångsattes ett energiskt arbete att åstadkomma en god mönstersamling. Herr och fru Zorn deponerade ett antal gamla mönster och lofvade att låna ut ytterligare föremål ur sin rikhaltiga Dala-samling. Själva ha Mora-hemslöjdens vänner under årens lopp hopbragt mönster, så att de nu besitta en ganska omfattande samling.

För att för mindre bemedlade arbeterskor underlätta tillverkningen ställde herrskapet Zorn vidare till Mora-hemslöjdens vänner förfogande ett räntefritt lån (f. n. c:a 3,000 kr.) till anskaffande af ett garnförråd. Genom att låna häraf slippa tillverkarna förskottsutlägg. Och många af dem, som nu idka hemslöjd, hafva herrskapet Zorns frukostiga understöd att tacka för sin utbildning.

För att erhålla fullgodt material måste man återupptaga växtfärgningen. Redan 1905 anordnades i Mora af Hushållningssällskapet de första kurserna häri. I dessa deltog fröken Larsson, hvilken förestått de sedan dess årligen anordnade kurserna. Dessa ha på senare tiden allt mer besökts af personer, som önskat utbildas till lärarinnor i växtfärgning. Men Morahemslöjdens vänner ha under tiden åstadkommit ett mindre, permanent färgeri i en Moraby, hvarest allt garn för arbeterskors och skolelevers behof växtfärgas.

Vid flera tillfällen ha Mora-hemslöjdens vänner haft tillfälle att uppvisa resultatet af sin verksamhet. Så genom deltagande i utställningen i Mora af Dalarnas hemslöjd 1906 — f. ö. i samma lokaler, där Mora folkhögskola nu är inrymd —, i Dalautställningen i Nordiska museet 1907, i Konst- och industriutställningen i Stockholm 1909 och i utställningarna i Berlin och Budapest s. å., i Wien

I FRIHANDSTECKNING FÖR ANDERS ZORN. I GÅNGEN RÄTT
BESTÄNDARE REKTOR JANNE ROMSON. NEDRE BILDEN: EN
MORAS LÄRARINNA FRÖKEN BEDA LARSSON.

MORA-AFDELNINGEN PÅ UTSTÄLLNINGEN I MORA 1906.

1910. Det ekonomiska utbytet för orten har ej heller varit obetydligt. Under de gångna åren har den årliga omsättningen i medeltal uppgått till c:a 10,000 kronor.

Parallellt med arbetet för hemslöjden gick en sträfvan att åt bygdens kvinnor bereda tillfälle till ökad kunskap i matlagingskonsten. Herrskapet Zorn lät nämligen anordna skolköskurser, ledda af fröken Mejt Skeri, vid hvilka eleverna erhöles afgiftsfri undervisning i det viktiga ämnet.

När så tanken på folkhögskolan väcktes till lif, var det gifvetvis hos herr och fru Zorn, som denna tanke skulle finna sitt bästa stöd. De nu nämnda verksamhetsgrenarna erhöles ock i folkhögskolan sin naturliga sammanknypning och utvidgning.

Det är allmänt känt, hvilken enastående frikostighet konstnären Zorn visat denna institution, hvilken utsmyckning den erhölet genom hans konstverk och med hvilket personligt intresse han följer och deltagar i dess arbete.

Fru Zorn har allt ifrån skolans tillkomst tillhört dess styrelse, sedan två år tillbaka är hon dess kassaförvaltare. Att hon härvidlag ej visat blott det slags intresse, som kommer till uttryck vid högtidliga eller officiella tillfällen, är ju att vänta af hennes varma, oegennyttiga sträfvan och hennes stora arbetshåg. Fru Z. följer skolans hvardagsarbete med det lifligaste intresse, har i själfva verket blifvit en styrelsens ställföreträdare, till hvilken skolans personal kan gå med vissheten att alltid mötas af varmt förstående och en förmåga att sörja för utvägar, som synes obehänsad.

Det är emellertid ej blott i de kulturella sträfvandena, som fru Zorn framstår såsom den målmedvetna, energiska och mäktigt eggande kraften; hon har ock under hela sin Moratid utöfvat en verksamhet af mindre vanligt omfång för de mindre väl lottade i bygden, för de fattiga och sjuka. I ett afseende har denna hennes verksamhet tagit mera officiell form, hennes arbete för hämmande af tuberkulosen. Mycket har hon utträttat till spridande af upplysning om sjukdomens art, till motarbetande af den sorgligt vidt spridda tuberkuloskräcken. Hennes ingripande kom sig däraf att hon beslöt hjälpa några sjuka flickor, så att dessa skulle slippa lämna hemorten för erhållande af vård. En kort tid lånades Mora epidemisjukstuga, där fru Zorn bekostade de sjukas vård. Detta tillfälligtvis anordnade sjukhem måste emellertid snart återlämnas, men fru Zorn lämnade ej sina skyddslingar i sticket. Många af dessa, som voro i behöfvande omständigheter, ha af henne erhölet bidrag till vistelse vid sanatorium. Och under sommaren har en mindre vårdanstalt beredts i en c:a en half mil från Morastrand belägen fåbod, Selbäck, där en sköterska haft vården af de sjuka sig anförtrodd och hvarest goda resultat vunnits. De sjuka måste syssla med lämpligt kroppsarbete, så vidt de äro i stånd därtill. Det lilla sanatoriet har tillika fått tjäna såsom upptagningsanstalt för tuberkulöst sjuka, tills de erhölet plats vid länets sanatorium eller anorstades.

Det skulle vara åtskilligt annat att nämna till belysande af fru Zorns verksamhet i Mora, men det gällde ju nu blott några hufvudmoment. En sida — och det den betydelsefullaste — undandraget sig helt offentligheten: hvad fru Zorn är för det Zornska hemmet och såsom hustru till en af vår tids största konstnärer.

Fru Zorn mottog vid en fest å Mora folkhögskola vid vårterminens början ur landshöfding Holmquists hand den henne tiller-

kända utmärkelser. Därvid närvaro äfven andra representanter för länet, representanter för Morakommunerna samt skolans och folkhögskoleföreningens styrelser. I det tack, som fru Zorn till sist uttalade för den henne bragta hyllningen, pekade hon hän på den drivande kraft, i hvilken hon hoppades i någon mån kunna göra sig värdig utmärkelser: kärleken till fosterbygden.

Mer än de flesta har fru Zorn verkat för den bygds bästa, som blifvit hennes fosterbygd. Söker man efter de inre orsakerna till att hon så kunna verka, torde man ej för mycket misstaga sig, om man såsom de förnämsta bland dem nämner: öppet öga för bygdens egenart och för hvad den behöfver, en skarp blick för mål men ock för medel, en okuflig vilja att gå vägen fram utan långa underhandlingar och en outröttlig energi att fortsätta äfven där andra skulle uppgge arbetet såsom fruktlöst. Men därtill kommer hennes vidhjärtade människokärlek, vi ville hellre säga barmhärtighet, som i hängifven uppoffring bringar människor personlig hjälp.

JANNE ROMSON.

“Moster Emma.”

fröken Edla Sandgren. För väfkunniga och intresserade torde boken ej behöfva någon annan rekommendation än moster Emmas välkända namn.

MOSTER EMMAS väfbok har i år utkommit med sitt tionde häfte. Detta jubileumshäfte innehåller i likhet med de föregående mönster till klädningsstyger, mattor, gardiner, möbeltyger och bonader, pröfvade af fru Emma Anderson och hennes mångåriga biträde

Från scenen och estraden.

DRAMATISKA TEATERN SYNES med noggrann omsorg plocka fram det ena gamla lustspelet efter det andra ur de föregående årtiondenas favoritrepertoar. Principen är dock icke i allo berömvärd, allra minst för en konstnärlig scen med så anspråksfull hållning som Dramatiska teatern. Beskedliga små komedier och lustspel äger Stockholms teaterlif en uppsjö på ändå, men det klassiska dramat och det moderna skådespelet med dess starka själskonflikter, klara lifspegling och befruktande tankar borde skänkas oss oftare i stället för att som nu endast vara tillfälligheter.

Emellertid slog repriserna af Jens Petersens och Gustav Wieds ”Första fiolen” alldeles förträffligt ut. Den burleska komedien, eller rättare farsen, äger ju ett par mycket roliga akter, och de tre gamla småstadsherrarna, hvilka efter åtskilliga kalamiteter i lifstumlet funnit sin hugnad i att om affarna slå sig tillsammans och spela Haydn och Beethoven, förläna åt stycket en idyllisk ton, som är förtjusande.

Läger man därtill Wieds respektlösa behandling af sina figurer, en komik, som skickligt blotar deras innersta jag i ögonblick, då de själfva minst ana det, och det hela gestaltadt af ett saftigt, psykologiskt inifrångående och detaljskradt spel, som om man såge lifvet själf framför sig — äfven då handlingen släpper sitt tag i verkligheten och blir uteslutande konstruktion — måste framgången taga formen af succés.

Främst i artistensemblen komma herr Personne och fröken Ahlander, dessa två scenkonsts hörnstenar, som hvila på en god, nedärfd tradition, artistisk måttfullhet och scenisk kultur. Hur lifslevande är ej den gamla hushållerskan återgifven! Fröken A. får så förträffligt fram det maktmedvetna trojjanarinnedraget, samhörigheten med familjen, med husets vanor, ja, med själfva möblerna i det gamla apotekarhemmet. Och som den koleriske läroverksadjunkten, för hvilken lif-

vet är idel missnöje, retlighet och humbug — det enda, som duger är den klassiska musiken —, ådagalägger hr Personne sin mäterliga karaktäriseringskonst. Att hr Bäckströms komiska talang i den lättfärdige veterinären Dillings skepnad äger must och färg behöfver ju ej sägas. Som den saktmodige apotekaren är herr Brownallius väl på sin plats. Hvad beträffar det bedärande centrum af kvinnlighet, kring hvilket de tre herrarne tvingas dansa, representeras det med virtuos glans af fru Bosse. Det är ett tekniskt bravurstycke, där alla aktionens snärjande och bländande effekter tagas i anspråk — och föredraget klickar ej en sekund. Herrar Högel, Cederborg och Lambert inneha de tre smärre rollerna. Den sistnämndes spel lider dock af åtskillig öfverdrift.

På Intima teatern går Vilhelm Krag genomröliga lustspel ”Baldevins bröllop”, bekant från uppförande å Södra teatern af ett norskt sällskap. Det är anmälares en plikt och ett nöje att här korrigera ett i föregående teateröfversikt uttaladt ofördelaktigt omdöme om fröken Appelberg som scenisk artist. Här har fröken A. som den serafiska madame Salvesen fått en uppgift, hvilken ligger för hennes begåfning och som hon utför med träffsäker konst. Inom den lilla ram, som rollen anger, har hon lyckats skapa en figur af rörande komik och med verklighetens mark under sig. Baldevin själf spelas roligt af herr Lavén, ehuru den stockholmske kologen då och då sticker fram under den norske hamnsjäarens smutsiga tröja. Herr Olsson och fröken Dörum återgifva med redbar konst paret Sörensen, och den lömske snickar Hoppe spelas drastiskt af herr Ståhl. Följden af alltsammans har blifvit att det skrattas hejdlöst nu om kvällarna i Intima teaterns salong.

Svenska och Vasateaterns senaste program blefvo icke väl mottagna — och det hade förvisso sina tungt vägande skäl. Det gycel, som benämnes ”Min baby”, är en pärla af stupiditet, hvars barocka situationer nog kunna locka läfvellda människor att skratta, men där den fullständiga bristen på kvickhet gör upptägen onjubar för enhver, som fordrar något uns litterär konst äfven af en fars.

”Höga rättvisan”, kriminalgrotesk af Lothar Schmidt och Heinrich Ilgenstein, utgör en rätt grof satir på tysk rättsskipning. Författarnas intentioner äro goda, men forngifningen har misslyckats. Det hela är karikatyr, onatur, och på några enstaka repliker när, i hvilka ironien verkligen träffar, blir utgiflet ett hugg i luften.

Men däremot har Lilla teatern för en längre tid framåt försäkrat sig om publikens täta besök för att se programmet med Jacob Wassermanns lustspel ”Hockenjos staty” och Ludvig Thomas roliga enaktare ”Zoologi”. Det förstnämnda stycket är dock föga märkvärdigt, och motivet: den store mannen, som efter döden hedras med staty af sin födelsestad och uppträder lifslevande vid statyns affäckning samt med goda pengar mutas att fortfarande vara ”död” för att det ej skall bli skandal utaf, har utnyttjats bättre i andra stycken. Där är f. ö. utförandet ganska ojämnt.

Men i Thomas stycke förenar sig den högkomiska fabeln med ett konstnärligt spel — och resultatet blir lysande. Styckets hufvudroll, den pedantiske universitetsprofessorn, utföres med mäterlig individualisering af herr Torsten Hammarén, som med denna uppgift ryckt fram i ledet bland våra främsta komiska karaktärs-skådespelare. Herr Stillers privatdocent är jämväl en förträfflig prestation, och de öfriga rollinnehafvarne göra likaledes sin sak bra.

Kungl. teatern ger Adams nätta opera-comique ”Konung för en dag” i ny instudering. Nu är herr Stockman den tjusande Zéporis, och han skiljer sig på det hela taget godt från uppgiften. Men hans sångföredrag skulle gifvet vinna på ett öppnare textutaf, i samband hvarmed han borde iakttaga, att konsonanter h framför vokal höres. Nu blir det ’ennes i stället för hennes och liknande. Fru Oscar är en glansfull sjungande Neméa och de henne omgifvande furstliga personerna, konungen och prins Kadoar, ha ståtliga om och något stela representanter i herrar Oscar och Wallgren. Hvad spelet beträffar, borde scenen i fronsalen kunna göras betydligt mera komisk. Eller hur, herr regissör?

Den tredje symfonikonserterns gafs med biträde af professor Henri Marteau, hvars nobla violinspel i en vackert gestaltad suite af honom själf skänkte programmet ökad värde. Tschai-kowskys symfoni, nr 4 F-moll, var en alltigenom intressant bekantskap och scherzo med sitt originella pizzicato förtjusande. Men det musikaliska värdet i N. Bergs symfoniska dikt ”Traumgewalten” kan anmälares däremot ej fatta. Hvilket jag beklagar. Ty enligt de verkligt notkunniga lär detta tonkaos à la Richard Strauss äga en sublim skönhet.

ARIFEL.

Santa Teresina.

(Forts.)

A, DET VAR ETT långt steg från idyllen nere på den inre klostergården och hit upp, det såg han genast, och skulle främlingarna kunna lockas till dessa kamrar kring de hundra trappstegen, skulle en fullständig restaurering vara nödvändig! Signor Lombonis förmögenhet skulle nog ändå kunna förslå till detta, men — — alla de fattiga tassade bakom honom, och ännu en gång kom han att tänka på feberspöket. Han såg det i gestalt af Santa Teresas bild öfver yttre porten, och i stället för hufvud var där endast en enda fuktfläck.

Själf var han inte rädd för febern, han bebodde ju de soligaste och bästa rummen, och så hade han också sin sjukdom, sin njursten, som var svår nog — på sista tiden hade inte en dag gått, utan att han känt af det. Han var rädd för att Santa Teresas feberspöke skulle ta guldet ifrån honom, om han nu strödde det öfver det gamla klostret i den tron, att det skulle förränta sig väl. Och det var detta guld, som han ville se skimra och föröka sig, innan hans ögon slötos för alltid.

Emellertid förvärrades hans njurlidande dag efter dag, och det var väl hufvudsakligen detta, som kom honom att se så mörkt både på affären "Hvita grottan" och affären "Santa Teresa". Han fick ingen ro för det där spöket med fuktfläcken till hufvud. Och han satte tummen för sin børs och ville nu vänta tills våren slagit riktigt ut. Kanske skulle ett under ske, ett plötsligt omslag! Kanske skulle samma underbara händer, som pyntat klosterträdgården och befriat den från sopor och orenlighet, också göra klostrets alla kamrar och skrubbar till en ögonfägnad! Och då skulle de fattigas underbara sträfvan efter blommor och ordning bli till en visa för staden, en vacker visa, som för evigt skulle fördriva det gamla pratet om feberspöket. Ja, det kunde gå fort nog — allt gick ju så fort om våren, och våren hade ju också billiga arbetskrafter till sitt förfogande!

Med dessa tankar lät den sjuke mannen bära sin trädgårdsstol ned i den underbara klosterträdgården, och Teresina, som bar, ställde den under ett orange-träd så långt borta från madonnan som möjligt. Hon sänkte sin blick och neg, och signor Lomboni såg, att trädet blommade rikligt och samtidigt bar det väl ett dussin mogna frukter. Här satte han sig alltså i skuggan, sträckte benen ut i solen och väntade på, att undret skulle ske. Så långt hade han kommit.

Han for nu sällan till Neapel och låg sedan en tid i underhandling om att öfverlåta sin affär till en annan. Och ju längre sjukdomen skred fram, desto vackrare drömde han om Hotell Santa Teresa. Ju vackrare han drömde, desto mindre blef det gjordt för realiserandet häraf, han misskötte sig och gick i trasig rock och vattnade sina blommor, när han inte satt nere under orange-trädet, där de nya frukterna redan började mogna. Han blef som barn på nytt i sin sysslöshet, och han kom sina fattiga hyresgäster mera än ett steg närmare.

Ingenting var ändå mindre och obetydligare i hans öga än Teresina, men hon borstade hans skor så bra, och i sin sysslös-

UTSIKT MOT MONTE SALARO.

het lade han nu märke till detta. Han nickade vänligt åt henne, men hon blef röd som blod och skyndade bort. Han fick höra talas om hennes madonna och undret med skräphögens förvandling till blomstersäng. Och det rörde honom i hans allt mera tilltagande svaghet. Tänk ändå, hur många fattiga stackars människor, som blifvit väckta! Och han själf? Han rös till och knäppte sin rock ända upp till hakan. Ja, om han inte skulle hinna så långt som till Grand Hotell Santa Teresa, så skulle han ändå vilja vara med om att försköna detta kloster. Kanske skulle ändå madonnan ha makt att drifva bort feberspöket, om han, just han, Enrico Lomboni en enda gång ville bekväma sig till att nalkas henne som ett barn med en innerlig och förtröstansfull bön. Det fanns ju så mycket gåtfullt mellan himmel och jord! Och kanske skulle madonnan kunna frälsa honom och göra honom frisk igen! Ja, han förstod så väl, att dessa tankar endast voro en lek i sysslösheten, men det roade honom att tänka på madonnans ljusa bild inne i dunklet i Capris dome. Han slöt sina ögon och såg, hur den lyste. Han kände sitt hjärta klappa i hastigare takt och alltsammans kom ju från njuren, som bråkade som bäst. Ja, han ville bedja för Santa Teresa, inte nu, men längre fram! Det var en snöhvitt fläck, som dansade för hans öga, det var ängelns hvita vinge på den remnade marmorplattan borta vid brunnen, och han slöt ögonen och såg för sig det gråa Santa Teresa och porten ut mot golfven. Där såg han en snöhvitt marmortafla med gyllene inskrift. Och där stod endast namnet Enrico Lomboni. Och Santa Teresas bild innanför porten fick lif och gestalt och trädde ut i det fria. Fuktfläcken var borta, och hon log nu med ett ungt och bildskönt ansikte — hon liknade en dam, som signor Lomboni ofta sett i Villa Nazionale borta i Neapel, en dam, hvars namn han inte kände, men som pantsatt en hel mängd dyrbara silfverpjäser i hans lilla bod i Pallonetto Santa Lucia. En högättad dam alltså! Skön som en dag!

Så drömde den sjuke mannen, aldrig förr i sitt lif hade han drömt så vackert. Var det verkligen den heliga Teresa, som steg ned till honom? Han sof oroligt om nätterna och vaknade häftigt. Det var bestämdt någon, som gått genom rummet! Var det den stränga abedissan, som dött här en gång för länge sedan? Nej, signor Lomboni ville drömma, att det var den sköna damen.

Han hade alltid djupast i sitt hjärta känt en bäfvan för allt, som inte kunde tolkas med ord! Han hade visserligen föraktat den känslan och trott sig vara en smula vidskeplig, men med en hemlig får i ögat tänkte han

Berättelse från det nutida Capri af NILS WILHELM LUNDH.

nu, att detta var gudsrösten, inom honom, fast den varit så aflägsen, att han endast förnummit ett oredigt sorl. Ja, han var säker på det. Lika säker som på, att någon gått genom rummet i natt.

Så var det alltså stäldt med signor Lomboni. Han blef som barn på nytt, medan Grand Hotell Santa Teresa så småningom nästan utplånades på hans papper. Det var slut med hans handlingskraft. Han bara satt och väntade, han visste knappast på hvad. Nu, då han fått känna på, att han hade en lefver och njurar,

märkte han också, att han ägde ett hjärta, och hvarför skulle det inte vara rikt och varmt, tänkte han.

Vid denna tidpunkt, det var på hösten, började han lägga märke till Teresina och hennes vägar. Hon hade på allra sista tiden inte varit sig riktigt lik. Hon såg honom alltid rätt i ögonen i stället för att slå ner dem som eljes, ja, hon log ofta åt honom bakom signorans rygg. Var där en fluga, som besvärade honom, så kom hon med sitt palmblad och viftade bort den. Och signor Lomboni tyckte, att barnet hade riktigt vackra ögon — det var också så mycket han fick ögonen öppna för nu, då han funnit sitt hjärta! Han tänkte, att nu hade han i ett slag genomskådat Teresina: Flickan svärmade, och hon svärmade för honom, signor Lomboni! Han ville vara god mot den minsta, den ringaste! Och så log han tillbaka, helt road af leken.

Sanningen med Teresinas förändrade hållning gentemot signor Lomboni var emellertid, att hon inte längre svärmade för honom. Skam till sägandes var det inte madonnan, som hjälpt henne undan. Det var en ny liten förälskelse, som kommit emellan.

I dessa dagar hade en stor blond man satts in i det lilla gallerförsedda häktet. Här hade i många år burats in personer, som skulle sitta för gäld.

Denne nye var artist, sades det, och han var långt borta ifrån. Han var från världens ände, från ett land, som låg helt nära Island, hade den nye vattenbäraren sagt.

Teresina hade aldrig sett en så ljus och högvuxen man förr. Han var som ett lejon i buren. Och hur stolt och oberörd gick han inte därinne. Han rökte cigaretter mest hela dagen, och hatten satt käckt på nacken, där han promenerade fram och åter. Han var som hemma hos sig, och en gång, när Teresina gick förbi, nickade han lifligt åt henne och bad henne gå till Terazzan och köpa en ask cigaretter. Han gaf en silfverslant, och de kopparmynt, hon fick tillbaka, skänkte han henne med en stolt gest. Själva signor Lomboni skulle ha känt sig nödsakad att ta hatten af för en så frikostig och högre st man, tyckte Teresina, och hon neg så djupt som aldrig förr, och när hon så skulle gå, smög hon sig in bakom närmaste pelare för att i smyg kunna iakttaga honom. Han slog eld och sände röken ut genom gallergrinden, och så kom Teresina att tänka på processionen med Jesusbarnet och den sväfvande blåa röken, som stigit upp mot Santa Teresas bild uppe öfver porten.

(Forts.)

Wettergrens

KAPPOR
&
KOSTYMER

OMSORGSFULASTE ARBETE
STIFULA MODELER
ERHÅLLAS I DE FLESTA
KAPPAFFÄRER I RIKET

OFVANSTÅENDE FABRIKAT
finnas i rikhaltigaste sortiment till billigaste priser
hos
A.-B. Nordiska Kompaniet, Stureplan.

**Hafre-
Gryn
och
Hafre-
Mjöl**

Gyllenhammar

**Gif barn den bästa näring och de växa
upp till friska människor.**

**Gif vuxna den bästa näring och de
förbli friska till sena ålderdomen.**

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN.

Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

**FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR
VECKAN 18-24 FEBR. 1912.**

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; biff af svinfilé med portug. lök och brynt potatis; mjölk; kaffe eller te med fina kax. Middag: Falsk sköldpaddssoppa; krustader med stufning af kalvbräss och tryffel; stekt tjäder med brynt potatis och salader; nougatglass med biskvier.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; pastej med fågelstufning; mjölk; kaffe eller te. Middag: Rimsaltad färbryng med brynta kålrötter och potatis; hafresoppa.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; bräckt färbryng (rester från måndag) med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Grillrad kalvbringa med brynt smör och stufvade jordärtskockor; kött fruktpudding med vispad gräde.

ONSDAG. Frukost: smörgåsbord; hafremjölsvälling; pannbiff med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Pensionatpuré med rostad bröd; gädda stekt i filéer med pressad potatis.

TORSdag. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgrot med mjölk; falsk mat-

jessill med nykokt potatis; ägg; kaffe eller te. Middag: Grönkål med fläskkört; fransk bröduppning med vaniljsås.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; bräckkört med brynt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Oxulader med potatis och lingon; vinsoppa med skorpor.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; ragu på kött (rester från fredag); mjölk; kaffe eller te. Middag: Sillpudding med äggstanning; mandamin-krem med mjölk.

RECEPT:

Finna kax (40 st.). 2 dcl. tunn gräde, 1/2 vaniljstång, 210 gr. tvättadt smör, 210 gr. socker, 1 ägg, 2 gr. hjorthornsalt, 210 gr. mandaminmjöl, 210 gr. potatismjöl, 210 gr. hvete-mjöl.

Beredning: Grädden kokas med vaniljen, tills hälften återstår och får kalla. Smöret röres med sockret omkring 20 min., hvarefter grädden, det i ägget uppblösta hjorthornsaltet och mjölet tillsätts och degen arbetas, tills den blir jämn och smidig. Den utkafas till kaxor, hvilka läggas på smord plåt och gräddas rostgula i en för varm ugn.

Falsk sköldpaddssoppa (f. 12 pers.). 1 kalvhufvud, 2 1/2 lit. vattea, 1 msk. salt, 6 hvitpepparkorn, 4 msk.

smör (80 gr.), 1 skifva rökt fläsk (20 gr.), 2 rödlökar, 3 morötter, 1 purjolök, 1/2 selleri, 1 msk. tomatpuré, 6 msk. mjöl (60 gr.), 2 lit. brun buljong, sockersoja, salt, kajenn, 1 dcl. ma-deira.

Beredning: Kalvhufvudet skall vara skälladt och rakadt och huden ej afsaktad. Det klyfves: tungan, hjärnan (användes till kroketter och stufning) och ögonen tagas bort, hufvudet sköljes och får ligga i rikligt med kallt vatten omkr. 12 tim., så att blodet drages ur. Det rensas och blancheras 10 min., sättes på i det kalla vattnet, tillsatt med saltet, skummas noga och får koka med pepparn, tills köttet lossnar från benen. Hufvudet tages då upp, köttet skäres löst, lägges på flatt fat under lindrig press, spadet silas och skummas. Fläskskifvan och de ansade, sönderskurna rotsakerna brynas väl i 2 msk. af smöret. Spadet och tomatpu-rén tillsätts och alltsammans får koka omkr. 2 tim. Spadet silas och skummas ånyo, mätes och bör utgöra 1 lit. Resten af smöret fräses med mjölet 2 min., spadet och buljongen spådas på, det i små, jämna bitar skurna köttet lägges i, och soppan får koka under rörning 5 min. Den iärgas med sockersoja (2 tsk. brynt socker, 2 msk. hett vatten), afsmakas med kryddor-na samt vinet och serveras med hård-kokta äggulor och fiskqueneller.

Krustader med stufning af kalvbräss och tryffel (för 6 pers., 12-14 krustader)

Stufning: 2 hg. kalvbräss, 1/2 lit. vatten, 1/2 tsk. salt, 2 msk. smör (40 gr.), 4 msk. mjöl (40 gr.), 1 dcl. bräss-spåd, 4 dcl. gräde, 2-3 tryffel, salt, socker, hvitpeppar, 1 äggula.

Beredning: Kalvbräset bör ligga i vatten 1 tim. för att blodet skall dragas ur. Det blancheras (nedlägges i kallt, lätt saltadt vatten och får där i koka 10 min.) och påsättes därefter i 1/2 lit. kokande vatten, tillsatt med saltet, att koka omkr. 1/2 tim., eller tills det blir hvitt och fast. Det upplägges på sikt, så att spadet får väl rinna af. Bräset skäres i fina tärningar och fräses i smöret, tills det blir klart. Det klämnes då upp ur smöret med en sked. Mjölet fräses därefter med smöret 2 min., brässpadet och grädden tillsättes, och säsen får koka 5 min. Kalvbräset och den fint skurna tryffeln läggas i, och stufningen får ett uppkok samt afsmakas. Sist iröres den uppvispade äggulan, stufningen får sjuda och fyllas genast i krustaderna. Serveras som mellanrätt.

Nougatglass (f. 12 pers.).
Nougat: 125 gr. socker, 1 hg. söt-mandel.

Krämen: 8 äggulor, 150 gr. socker, 1 lit. kokande gräde.

Beredning: Mandeln skällas och hackas fint. Sockret lägges i en något varm tackjärnspanna och röres med träslaf öfver elden, tills det är smält. Då tillsättes mandeln genast, massan får ett uppkok och upphålles på väl smord plåt. Så ort nougaten är afsvalnad, skäres den i rutor med en hackknif, smord med smör, och lossas från plåten.

Till krämen röras äggulorna och sockret i en kastrull omkr. 20 min. Den kokande grädden spådes på, litet i sänder, hvarefter krämen får sjuda öfver elden, under kraftig vispning, tills den är tjock och pösig. Kastrullen aflytes och vispningen fortsättes, tills krämen är kall. — Därefter stötes 120 gr. af nougaten och passeras, hvarefter den blandas i krämen. Den kalla glassblandningen hälls i glassdosan, men krämen får ej fylla dosan till mer än två tredjedelar och krämen fryses på vanligt sätt. Sedan glassen frusits, kan den direkt uppläggas med sked i glas eller i pyramid på skål med servett eller tårtpapper. Glassen garneras med den öfriga nougaten.

Brynta kålrötter (f. 6 pers.).
2 stora kålrötter, 1/2 lit. vatten, 2 tsk. salt (till förvällning), 4 msk. smör (80 gr.), 2 msk. socker (30 gr.), 1 tsk. salt (5 gr.), 4 dcl. kokande efterbuljong, 1/4 tsk. hvitpeppar.

Beredning: Kålrötterna skalas, skäras i jämigen stora tärningar eller aflånga fyrkanter, hvilka förvällas 3-4 min. med öppet lock. De upphålles i durkslag och får rinna af på en duk. Smöret brynes i en järnkastrull, rötterna iläggas, beströms med socker och salt och brynas, under det de ofta röras om, tills de få vacker färg. Då tillsättes buljongen och rötterna få sakta steka, tills de äro fullkomligt mjuka, eller omkr. 1 1/2 tim. De afsmakas med litet peppar, om så önskas, och serveras till salt kött.

Bräckt färbryng med potatis (f. 6 pers.).
3 hg. salt färbryng (rester), 1/2 lit. potatis (rester), 3 msk. smör (60 gr.).

Beredning: Färbryng skäres medan den är varm i fina strimlor och blandas med det varma potatismoset. Massan får kalla, skäres i skifvor och stekes i smöret samt upplägges på varmt fat. Garneras med persilja och serveras som frukosträtt.

Griljerad kalvbringa (f. 6 pers.).
1 1/2 kg. gödkalvbringa, 1 1/2 lit. vatten, 2 msk. salt (30 gr.), 10 hvit-pepparkorn.

Till panering och stekning: 1 ägg, 1 dcl. stötta skorpor, 3 msk. smör (60 gr.).

Beredning: Bringan torkas med en duk doppad i hett vatten, benas ur, penslas med det uppvispade ägget och beströms med stötta skorpor. Smöret brynes i en långpanna, bringan lägges i med yttersidan upp och brynes

Nyttan af bosättnings-försäkring.

En herr C. i Stockholm, som nyligen aflidit, köpte 1910 mot s. k. Bosättningsförsäkring med bohag, möbler och husgeråd uppgående till Kr. 1,600:—. Härå betalades kontant Kr. 400:—. Å försäkringen, som innefattade såväl lif- som invaliditetsförsäkring å Kr. 1,200:— betalade herr C. en årlig premie af Kr. 190:—. Vid det nu inträffade dödsfallet erhöll den efterlevande änkan, tack vare bosättningsförsäkringen, ej all-nast hela sitt bohag ograveradt utan dessutom kontant Kr. 1,200:—. Bosättningsförsäkringen var tagen hos **Nordiska Kompaniet** i förening med **Försäkringsaktiebolaget Skandia**, båda i Stock-holm. Prospekt och upplysningar gratis och franko.

i varm ugn, under det den ofta öses öfver med smöret i pannan.

Serveras med brynt smör, kokt potatis och salader eller ock med kokta eller stufvade grönsaker eller med potatispuré.

Gädda stekt i filéer (f. 6 pers.).
2 gäddor på 750 gr. st., 1 msk. salt (15 gr.), 1/2 ägg, 3 msk. fint stötta skorpor.

Till stekning: 4 msk. smör (80 gr.), 3 dcl. fiskbuljong (kokt på hufvud och ryggben), 1 tsk. salt (5 gr.), 2 dcl. tjock gräde.

Beredning: Gäddorna fjällas ej, rensas, skäras i filéer och ryggenbet jämte alla småben borttagas. Filéerna läggas med skinnsidan mot skärbrä-dan och köttet skäres från skinnet med en spetsig knif. Filéerna gnidas därefter med saltet och få ligga 1 tim., torkas ånyo, penslas på båda sidor med det uppvispade ägget och beströms med stötta skorpor. En aflång fiskform med lock smörjes med hälften af det kalla smöret, filéerna läggas i med den tunna sidan mot den tjocka, så att de ligga jämnt, resten af smöret lägges i flockar öfvanpå, och buljongen och grädden spådas på. Locket sättes på formen och fisken stekes omkr. 20 min. i varm ugn. Serveras med pressad potatis. Filéerna kunna skäras i 3 cm. breda bitar tvärs öfver, dessa doppas i uppvispad ägg, vändas i stötta skorpor, stekas i smör öfvanpå spisen, öfvergjutas med litet brynt smör och serveras till stufvad spenat eller till smörgåsbordet.

Fransk bröduppning (f. 6 pers.).
1/2 lit. mjölk, 1/2 stång vanilj, 120 gr. socker, 130 gr. brödkrämen, 2 hela ägg, 3 äggulor, 2 äggvitor.

Till formen: 1/2 msk. smör (10 gr.), 2 msk. stötta skorpor.

Beredning: Mjölen kokas upp med vaniljstången och sockret, brödet blötes däri, och massan passeras genom hårsikt samt får kalla. Då tillsätts de hela äggen och äggulorna, och massan arbetas väl, hvarefter de till hårdt skum slagna äggvitor nedskäras. Massan slås i smord och brödbestörd kranform och kokas i vattenbad omkring 1 tim. Uppstjälpes och serveras med vin-, vanilj- eller fruktsås.

**Bäcksin's
Amerikanska
Jästpulver.**

Drygt — Billigt
— Verkningsfullt.

Hvarje morgon nybakadt hvetebrod lika fort som kaffet kokar. (Se härom i hvarje burk innesluten bruksanvisning.) Säljes öfverallt.

• OSCAR BÄCKSIN, GÖTEBORG •

**A.C. SVENSSONS
KNÄCKEBRÖDSBAGERI
GÖTEBORG SVERIGE**

Etabl. 1866.

**Äkta Göteborgs-
Knäckebröd.**

Hygienkontrollant:
**Dr G. Hjort
af Ornäs.**

Tel.: 11 & 929.

Fyrtoarnets
RADHE

Ansjovis i Ostronsås

Erkändt bästa inläggning.
För finsmakare!

Världsberömda.
SINGER C:O
SYMASKINER
Filiales
i alla större städer.

Barnen taga lätt Vasens
(f. d. Nordstjernans) Laxermar-melad på grund af dess behag-liga smak. Pris 1 kr. pr ask.
Finnes å alla apotek.

Blommor från Rivieran.
Insänd kr. 1,20 i sv. frim. till Sig-noia Laura Lindholm, Corso Mentana nr 29, Genova, Italien så erhålles inom 8 dagar en ask friska blommor från Italienska Rivieran. Visitkort kan bli-ggvas. Passande namns- och födel-sedagsgåva.

Färskt och godt kaffebröd

kan lätt bakas i hem-men om man passar på och rör till en liten deg och sätter in i ugnen vid tillfället då man har långkok. Denna bakning försig-går tillförlitligast och lättvindigast om man som jäsmedel använder Lagermans Bakpulver Tomten.

BÄST
ÄR

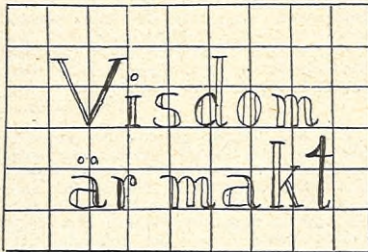

EKSTRÖMS
JÄSTMJÖL

ÖREBRO KEM-TEKN.-FABRIK

Annonsera i Idun!

LÖSNING TILL PRISTÄFLING N:R 3.
MOSAIKBORDET.

Vid den företagna granskningen af de insända lösningarna ha de två först påträffade rätta lösningarna lämnats af följande personer, hvilka alltså erhålla de utfästa priserna: Första priset: Fröken Siri Djurbergh, Trolle Ljungby, Gualöf. Andra priset: Fr. E. A. Waxin, Stockholm.

LÖSNINGAR

TILL TIDSFÖRDRIFVET I N:R 6.

- GEOGRAFISK UPPGIFT. Hamburg: Hadersleben, Arkangel, Murcia, Barcelona, Uleåborg, Rouen, Greenock.
- GEOGRAFISKA OMKASTNINGSGÅTAN: Landskrona — Ingolstadt: Lodi, Asturien, Nanking, Djiolo, Sevastopol, Karybidis, Rochefort, Onega, Nedschd, Algeriet.
- AKKOSTIKONET: Rotterdam: robust, ostar, Teodora, trumma, enrum, ruckel, damask, alumna, morot.
- BOKSTAFSLEKEN: Mandom, mod och morska män, Finns i gamla Sverige än.
- PALINDROMEN: Mas—sam.

SVAR

Å den senast införda serien frågor följa här nedan svar, och har redaktionen ansett, att det väfsta priset 10 kr. denna gång bör tilldelas sign. Chantecler, hvidan innehafvaren af denna signatur behagade anmäla sig å vår byrå för beloppets utbe-
kommande.

N:r 26. Jag tycker inte att ni skall utbildta er enbart för musiken. I de alla flesta fall inbringa det ej så mycket. Och om ni skulle få en hel del elever till sist — som en bekant till mig fick — så är det ett ytterst nervsittande arbete. Men vid sidan om annat arbete är musik trefligt. Några få elever, eller så många, som man utan öfveranstängning kan ha, är trefligt. Behåll den plats ni har, om ni där kan praktisera i hushåll. Det hindrar ju inte att ni kan både spela och ta lektioner om det behöfs. På biograf kan ni nog spela med de kunska-
per ni har. Jag har en bekant, som spelar å biograf och får 9 kr. för 3 kvällar i veckan.

Ebon. — Kanske »sensamstående flicka» skulle försöka att ta organistexamen? När man har lust och falenhet för något, är det alltid bäst att aflägga examen, så att man får svart på hvitt på hvad man kan. Det är inte alls så svårt eller kostsamt. Ni ska kunna spela piano och orgel — också kyrkorgel — sjunga och kunna harmonilära. Sen reser ni till en direktör vid någon af våra domkyrkor, får först tentera och så ta examen dagen därpå. Ni kan arbeta mycket på egen hand, bara ni får litet handledning af kompetent person. När målet är vunnet, finnas många möjligheter: plats som organist i landsorten t. ex., vikariat, privatlektioner. Det hela mycket idylliskt. Jag känner just en, som står i begrepp att förlara på nämnda sätt.

Sonja. N:r 27. Mot kalla och fuktiga händer vill ni ha ett medel. Att händerna vilja hålla sig kalla har sina särskilda orsaker, ofta nervositet. Håll er varmt klädd om fötter och ben, då brukar man vara varm i hela kroppen. För

ALLA SNALLA BARN

VÄLSMÅKADOM NÄRANDE

THULE

FÅ MORGON OCH AFTON

THULE-CACAO

händerna bör ni använda en blandning af 10 gram talk, 5 gram salpetersyrad vismuth, 5 gram zinkoxid. Gnid in händerna därmed några gånger om dagen, sedan ni tvättat händerna.
Chantecler. — Ett bra recept för kalla fuktiga händer är följande: 2 delar garfsyra, 3 delar ättika, 100 delar eau de Cologne. Detta skall ingnidas efter tvättningen.
N:r 28. Greta tillrådes att till sommaren fara till Näs och gå igenom kurs i hushåll, trädgård, träslöjd eller något dylikt. Där finnas fullt upp med glada, friska ungdomar från hela Sverige och andra länder med. Ingenting närmar människor så till hvarandra som gemensamt arbete, och tiden går som en dans, när man har litet att göra. Det finns ju tid ändå öfver till friluftslif och lek. — Eller välj någon af våra Praktiska skolor, så kallade, Marianelund eller Kristinehamn! Passa på nu, medan ni är ung. Hela långa vintern igenom har ni så solsken kvar från sommarens ljufviga dagar. Sonja. — Jag är också en ung, glad flicka, som tycks lefva under samma förhållanden som »Greta», och jag har också tänkt mig ut till sommaren för att lefva upp igen. Skulle vi icke kunna slå oss ihop? Två unga flickor som ge sig ut i den fasta föresatsen att ha roligt, de få det också. Det kan jag säga af erfarenhet. Skulle »Greta» vara med på mitt förslag, finnes min adress å Iduns redaktion. Anur. N:r 29. Gnid möbelytet med det mjuka inkråmet i färska franska bröd. Tyget blir som nytt. L. S.

Sejon
Dantar och Strumpor.

PRIMA KVALITÉ! BÄSTA UTFÖRANDE!

HVARJE PAR STÄMPLADT
MED OFVANSTÄENDE VARUMÄRKE

FINNAS I ALLA VÄLSORTERADE
SYBEHÖRS - MANUFAKTUR- & KORTVARUAFÄRER.

VECKANS PRISTÄFLING.
PRISTÄFLING N:R 7.
BLANDADE FÖREMÅL.

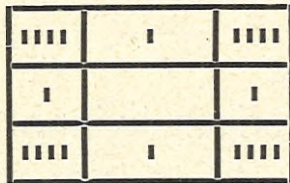
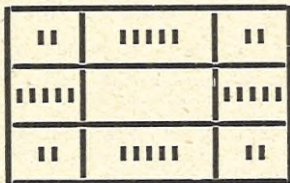

Hur många och hvilka föremål finnas på denna bild?
Ove.

Lösning insändes undertecknad med namn och adress till Red. af Idun senast den 3 mars 1912. Å kuvertet bör angifvas pristäfling n:r 7.

De två första rätta lösningar, som vid den därefter verkställda granskningen påträffas, erhålla följande pris: 1:sta pris: en försilfrad brosch eller också böcker — fritt val — till ett värde af 10 kronor. 2:dra pris: böcker till ett belopp af 5 kronor.

LÖSNING TILL PRISTÄFLING N:R 2.
DEN LURADE VAKTEN.

Vid den företagna granskningen af de insända lösningarna ha de två först påträffade rätta lösningarna lämnats af följande personer, hvilka alltså erhålla de utfästa priserna: Första priset: Fru Maria Frödin, Sandslån. Andra priset: Fr. Sofia Hedin, Glöte.

AXA

Axa hafregröt till frukost hvarje dag grundlägger hälsan för hela lifvet. Detta därför att Axa hafregröt är synnerligen närande men samtidigt ytterst lättsmält.

Barnen tröttna ej på att äta Axa hafregröt. Köp originalpaketer!

Sydsvenska Kredit Aktiebolagets ställning den 31 januari 1912.

Tillgångar:	Skulder:
Kassabehållning 1,599,435:88	Aktiekapital 15,000,000:—
Obligationer 7,555,930:—	Reservfond 4,400,000:—
Fastigheter & inventarier 4,660,837:04	Dispositionsfonder 200,000:—
Reverser med hypotek af diverse 50,493,833:50	Pensionsfond 121,910:53
Växlar 28,784,688:40	Depositions- & Kapitalr. 54,569,475:27
Kreditiv- & Kontokurant-räkningar 16,897,645:97	Sparkasseräkningar 22,884,748:15
Hos inhemska banker 1,025,411:23	Upp- & Afskrifnings- och Kontokuranträkn. 8,134,884:81
» utländska banker 587,569:20	Postremis-växelräkn. 1,250,189:83
Å andra räkningar 1,319,166:64	Till inhemska banker 1,663,321:28
	» utländska banker 709,303:01
	Å andra räkningar 3,990,684:98

Kr. 112,924,517:86

SCHWEIZER-SIDEN

TULLFRITT TILL BOSTADEN!

Begär prof på våra nyheter i svart, hvitt eller kulört: Duchesse, Voile, Satin souple, Taffetas, Crêpe de chine, Eolienne, Côtelé, Mousseline, 120 cm. bredt, från 95 öre metern, sammet och plysch till klädningar och blusar, äfvensom broderade klädningar och blusar i batist, ylle, lärft och siden. Vi sälja endast garanteradt solida sidentyger direkt till privatpersoner, porto- och tullfritt till bostaden.

Schweizer & Co., Luzern S 4 (Schweiz).
Sidentvgs-Export. — Kungl. Hoff.

Använd COLMAN'S STÄRKELSE.

Städse tillfredsställande. Bäst därför billigast.

J. & J. COLMAN, Ltd., LONDON, ENGLAND.

Ni spar mycket pengar

och lefver därtill sundt, om Ni i stället för bönkaffe dricker det hälsosamma "Kathreiner".

"Det är fråga om Eder hälsa."

Äkta Schweizer-Broderier

till underkläder m. m.

Åter inkomna i stort urval.

Begär provfer!

Alla provfer sändas franko.

A.-B. NORDISKA KOMANIET,
STUREPLAN, STOCKHOLM.

Ni kan försöka med Sunlight-tvål, som upplöses i ljumt vatten. Doppa en ren linnelapp i tvållösningen och gnid därmed, men endast en liten bit i sänder och därefter gnides med rent linne. Skulle färgen visa sig mycket ömtålig, hvilket ju ofta är fallet med oäkta färger, kan ni begagna salmiak-sprut i ljumt vatten samt rena bomull-suddar till gnidning. En blandning af bensin och torr magnesia eller späd af hvita bönor, kokta utan salt är utmärkt.

Nr 30. Har ni eljes anlag och stark hälsa, kanske ni kunde bli gymnast, ehuru det är stor konkurrens på den banan. Centralinstitutets kurser kan ni ej genomgå, då därtill fordras högre kunskapsbetyg än från 5:te klass, men vi ha ju privata institut, t. ex. Dr Kleens ettåriga kurs, 29 Regeringsgat.

Dr Arvidsons, Odengat. 1, Stockholm. Har ni håg för lärarinneyrket, kan ni söka vinna inträde vid folkskolelära-rinnesseminariet. Så ha vi telegraf och telefon, dock äro här inga lysande framtidsutsikter och det är ett ener-verande arbete. Eller kan ni genomgå ett handelsinstitut och därefter söka erhålla bank- eller kontorsplats. Väljer ni denna bana, bör ni gärna lära eder äfven maskinskrifning, ja till och med stenografi. Skickliga stenografer äro nu för tiden rätt efterfrägade och er-hålla god aflöning. Skaffa eder för öfrigt »Kvinnligt Yrkesregister» direkt från dess expedition, Stockholm, och studera det.

Chantecler.

Nr 31. Enligt lag äger gift kvinna fritt disponera öfver själförfärfvad kapital eller inkomst. Ni kan således

anförtra edra medel åt hvilken sä-ker bankinrättning som helst. Men vid konkurs betraktas det som gemensam egendom, d. v. s. all gäld som sker i äktenskapet anses nämligen såsom gemensam, utom där det kan bevisas såsom mannens enskilda gäld, där han t. ex. hustrun ovetande ingår borgens-förbindelser o. s. v. Endast boskillnad skyddar för alla eventualiteter.

Chantecler.

Nr 32. Kragar på kulörta skjortor (de äro naturligtvis nerliggande som vanligt!) böra ej stäckas på vanligt sätt utan appretteras, då de bli som nya. Koka upp ett par koppar vatten, lös upp en kopp hvetemjöl i litet kallt vatten, vispa detta i det kokande vattnet, efter några minuters kokning spädes det med litet kallt vatten och vispas. Håri doppas skjortkragarne, in-klassas och strykas halftorra. Ju tjockare appreturen, dess styfvare blir ty-get. Bör helst vara som en tunn välling.

Chantecler.

Nr 33. »Karin» bör rådfråga läkare och följa dennes råd. Hundra kunna ge råd, alla kanske olika, man vet ej hvems det rätta är och följderna kunna bli ödesdigra nog. Ni säger ju ej ens något om hur gammalt barnet är. Bad äro naturligtvis nödvändiga. Af egen erfarenhet kan jag säga, att bad (hvarje dag för späda, hvar tredje dag för mer än ett år gamla och en gång i veckan för öfver 2 år gamla barn) af ej för hög temperatur — 35 å 36 grader — med en lätt öfversköljning af vatten på lande rumstemperatur för äldre barn, äro af stor nytta. Synner-ligen afkok på s. k. hösmule (en gång i veckan) och någon gång en tillsats af salt äro af god verkan. Låt barnet byta linne (men alltid väl torrt) så ofta som möjligt, helst dag-ligen, alltid särskildt för natten, det gör mer, än någon tror. Mellins Food kan jag varmt rekommendera.

Chantecler.

Allt sedan 45 år tillbaka har

LIEBIG'S

Köttextrakt

utgjort ett oersättligt medel till förbättring af soppor, såser, kött-, fisk- och grönsaksrätter. En burk „Liebig“ saknas aldrig i ett välkött och sparsamt hem.

Nr 34. Beror helt och hållet på um-gängeskretsen: den bör dock göra för-sta inviten. Efter t. ex. ett: »Välkom-men någon gång» kan »världinna» myn-kelet väl göra visit ensam. Vid mid-dag föres värddinnan af förnämsta gä-sten och placerar sig själf midt emot värden.

Gundla.

(Forts.)

ANNONSER skola vara inlämnade till Expeditionen senast fredag för att kunna införas i följande veckas num-mer.

LEDIGA PLATSER

BARNSKÖTERS KOR, utbildade, er-hålla anställning genom Arbetsförmed-lingen. Hufvudkontor: Regeringsgatan 113. Afdelningskontor: Högbergsg. 37. Expeditionstid kl. 9—4, lördagar 9—2. Rikstel. 40 47. Personlig inställelse. Be-tyg böra medtagas. »Anlita närmaste kontor!»

ENSAM DAM med fost. barn och eget hushåll i större stad önskar erhålla fullt kunnig och lämplig person att helt sköta om hemmet. Svar till »Lämp-lig», under adr. S. Gumslii Annons-byrå, Stockholm f. v. b.

EN ENKEL, frisk, barnkär och pålit-lig bättre flicka, ej under 25 år, som vill åtaga sig att tillsammans med husmodern sköta alla hemmets sysslor då ej jungfru finnes, erhåller plats i liten familj på landet, helst något van vid sömnad. Ingen bör svara som ej äger verkligt intresse för det husliga. Svar till »Familjemedlem», Skurup.

FÖR en skicklig och väl rekommenderad kokerska finnes plats ledig den 24:de inst. april hos fru Otto Platin, 4 S. Larmgatan, Göteborg.

EN anspraks.ös, proper och ordentlig flicka, helst från landet i Skåne, er-håller plats i liten fam. (2 pers.) att utträtta jungfrus sysslor samt sällskap åt frun. Svar jämte lönepret. och helst foto. till »Fenna 27», Tidningskiosken Drottningtor. Malmö.

I STAD i Västmanland får biudad, en-kelel, arbetsam flicka som medlem af familjen godt hem, där tjänare finnes, plats. Bör vara kunnig i matlagning, bakning, alla husliga be tyr. Vidare Nya Inack-Byrån, Jakobsbergsgatan 34, 1 tr. ö. g. Sthlm.

HUSHÅLLSFÖKEN, kunnig i finare och enklare matlagning, bakning, in-läggning, sömnad, får plats genast. Svar med uppgift på lönepretentioner, betyg och om möjligt foto. till Dok-torinnan Reuterskiöld, Borgholm.

BARNFRÖKEN, helst tyska, eventu-ellt engelska eller svenska, erhåller plats nu genast hos familj i Göteborg för att med hjälp af barnflicka sköta om 4 barn i åldern 1/2—6 1/2 år. Bästa rekom. erfordras. Svar till »Ordning-sfull», Svea-Byrån, Göteborg.

Husmoders- och Skolköks-lärarinneplats är till ansökan ledig vid Olands folk-högskola.

Tjänstgöring under vintern 6 mån. som föreständarinna för elevhushållet, under sommaren 4 mån. som skolköks-lärarinna. Genomgången facklig ut-bildning och föregående praktik nödig. Onskvärt är, att sökanden äfven kan undervisa i unison säng. Lön 700 kr., fri möblerad bostad med värme och lyse samt under tjänstgöringstiden fri kost. Tjänstgöringen börjar nästa 25 april. Ansökan, ställd till skolans sty-relse, insändes före den 15 mars till direktör G. R. Beronius, (adr. Olands-Skogsby) som också lämnar närmare underrättelser.

Epidemi-sjuksköterskeplatsen

inom Norra Sandsjö församling är le-dig och sökes hos Kommunalnämndens ordförande, adress: Sandsjö, genom insändandet af nödiga kompetenshand-lingar före den första instundande mars. Lön 600 kr. pr år jämte fri postad och vedrad till epidemisjukstugan, som är nyuppförd vid Sandsjö station. Dessutom erhålles fritt vivre, då nå-gon sjuk är intagen å sjukstugan. Då epidemi ej är rådande är sjuksköter-skan skyldig att biträda vid påkom-mande sjukdomsfall, då hon därom anmodas.

Platsen tillträdes helst den 15 mars eller senast den 1 april. Sandsjö i febr. 1912. Kommunalnämnden.

BREFLÅDA

REDAKTIONENS BREFLÅDA:

C. Genren ej lämplig för oss. A. M. B.—r. Summan mottagen med tacksambet och afsänd till »Hemmet på Backen».

Reta. Starkare får ni allt gripa i lyran om ni skall göra er hörd i dessa poesiproducerande tider.

John. Hur kan ni ställa så små anspråk på hvad ni gör?

Semper, Max. Medelmättigt.

M—a L., Eskilstuna. Hemsök ert eget lands tidningar.

E. D. Svaga dikter.

Vanda Stor. Den bombastiska stilen skämmer edert hyllningskvåde.

Till

Sveriges kvinnor!

»Vill man hemmet, måste man afstå krogen. Ettdera.» Aug. Strindberg.

I den organiserade nykterhetsrörelsens kamp mot alkoholelandet ha Sveriges kvinnor tagit en hedrande del. Icke blott i de speciella kvinnosammanslutningarna — såsom Hvita Bandet — arbete kvinnor på att i nykterhets-hänseende skapa fram en bättre tings-ordning. I våra folkliga nykter-hetsällskap har kvinnan från början betraktats såsom jämbördig med man-nen och sida vid sida med honom verkat för folknykterhetens stora mål. Inom nykterhetsföreningarna har man ock lärt sig alltmer uppskatta det kvinnliga elementets tysta, men hän-gifna och pliktrogna arbete för den gemensamma saken.

I afsikt att söka i än vidare män intressera vårt lands kvinnor för nyk-terhetsverksamheten anordnar Tem-plarorden den 17—25 februari en agitationsvecka, benämnd »Kvinnor-nas Dag».

Härunder komma öfver hela landet att anordnas möten och fester, vid hvilka betydelsen af kvinnans aktiva deltagande i nykterhetsarbetet särskildt kommer att framhävas. Anordnarna uttala den förhoppningen att kvinnorna i första rummet skola visa sitt intresse för den goda saken genom att besöka dessa möten och eventuellt ansluta sig till den på platsen arbetande lokal-afdelningen af Templarorden.

Som barnens och hemmets värda-rinna borde kvinnan med särskild sym-pati följa nykterhetssträfvaandenas fram-steg. Inga drabbas hårdare af dryck-enskapsens förbannelse än vårt lands kvin-nor, och inga ha därför större skäl att med energi upptaga kampen mot alko-holbruket. Bäst göra de detta genom att aktivt stödja den folkliga nykter-hetsverksamhet, som utöfas rundt om i Sveriges bygd. Mannen ensam förmår föga mot dryckessedens ty-ranni, om han ej stöds af kvinnan; med för ena de ansträngningar skall det til sist lyckas dem att besegra fi-en-den.

Med hänvisning till hvad här of-van sagts vilja vi än en gång an-befalla Templarordens agitationsvecka: »Kvinnornas Dag» i de svenska kvin-nornas åtanke.

För Templarorden

Johan Ericsson, Robert Nilsson,
Vallsta, Göteborg,
ordenschef. : : ordenssekreterare.

Grand prix på den inter-nationella hygi-eniska utställnin-gen i Dresden 1911.

När lefnadsmodet sviker, försvinna energi och arbetskraft.

Hvarför vara mod-lös, nervös, öfver-ansträngd, sömnlös, trött och slapp, när det finns ett kraftnäringsmedel som

Gilbert Parker, skriver efter användandet af Sanatogen:

»Jag har använt Sanatogen med utomordentligt godt resultat. Det är enligt min mening ett verkligt uppriskande medel, som gif-ver nerverna näring, ökar energien och gifver en öfveransträngd själ och en utarbetad kropp friska krafter.»

Sanatogen

ökar nervkraft och energi, framkallar lifslust, lefnadsmod och en utpräglad känsla af välbefinnande.

FÖRSÖK OCH DÖM SJÄLF!

SANATOGEN är till salu på alla apotek och i drogaffärer i originalpaket å 50, 100 och 250 gr

Sanatogens Generalagentur, Kungsgat. 17, Stockholm, sänder på begäran broschyrer gratis o. franko.

Sanatogen, hvilket rekommende-ras af öfver 15,000 läkare. Den berömda engelska för-fattaren, sportsmannen och parlamentsledamoten Sir

Lärarinneplats i kvinnlig slöjd
är till ansökan ledig vid Ölands folkhögskolas inst. kvinnl. sommarkurs, som pågår 1 maj till första dagarna i sept. Undervisningskyldighet uti Innesömnad, konstväfning, mönsterritning, hälsolära, svenska och sånglekar. Lön 500 kr. och fri bostad. Ansökan, ställd till skolans styrelse, insändes före den 15 inst. mars till direktör G. R. Beronius, (adr. Ölands-Skogsby) som också lämnar närmare underrättelser.

Kassörska,
kunnig i tyska och engelska språken samt stenografi, erhåller plats på kontor 1 måstk. mars om betygsafskrifter, foto. och uppgift om ålder insändas, märkt »Kassörska», Östg. Corresp. kontor, Linköping.

Sinnessjukvård.
Några friska och ordentliga flickor öfver 20 år kunna få anställning som elever vid Uppsala Hospital och Asyl. Vilkor: 20 kr. i mån. jämte allting fritt. Efter ett års fullgod tjänstgöring erhålles 28 kr. pr månad jämte allt fritt, äfven tjänstkläder. Ansökningar åtföljda af skol-, frejd-, läkare- och tjänstgöringsbetyg insändes till Öfverläkaren, Uppsala Hospital och Asyl.

Sjukgymnast.
Ung bildad flicka erhåller genast plats som elev vid svenskt institut i Tyskland. Efter slutad kurs plats som assistent. Svar till »Framtid», Iduns exp., Stockholm.

EN SKICKLIG KOKERSKA använder helst Klafreströms spisar. Dessa baka bättre än alla andra. då ugnen uppvärms fullkomligt jämt. Begär pris-kurant, gratis och franko från Bruket, Klafreström.

PLATSSÖKANDE

PLATS i godt hem, att tillträda den 15 mars eller 1 april, önskas af hushållsven bättre föräldraösa och ordentlig 18 års flicka. Kunnig i enklare matlagning och bakning, och som för öfrigt vill vara husmodern till verklig hjälp och nytta med alla i hemmet förekommande göromål samt önskar anses som familjemedlem. Tacksamt för svar inom 8 dagar till »Rask och villig», Iduns exp.

UNG elementarbildad flicka önskar plats den 1 maj i bättre familj, helst prästfamilj, där tillfälle finnes att lära sjukvård. Svar till »Familjemedlem», Gotländings annonskontor, Visby.

I aktad ungherres hem söker huslig, städgad, bättre flicka plats som världinna, nu genast eller 1 april. Svar inom 8 dagar till »C. H., Dingle p. r.

UNG FLICKA, som genomgått 8 kl. läroverk, önskar komma i familj och undervisa mindre barn i vanl. skolämnen. Svar tacksamt till »18 år, Uppsala p. r.

I OFFICERSFAMILJ eller annan fin fam. önskar ung bildad flicka komma för att mot fritt vivre eller betala något för sig vara till hjälp och sällskap — eller medfölja fam. eller dam på resa. Har genomgått 8 klassigt läroverk och 1-årig hushållskurs. Svar till »Familjemedlem», Köping f. v. b.

MED goda betyg nyutexaminerad VÄFLÄRARINNA

önskar plats vid skola (heist folkhögskola) eller i bättre fam. Kunnig äfven i gobelinväfning. Svar till »Kompetent 1912», Iduns exp., Sthlm.

UNG FLICKA från gölt föräldrahem, som genomgått 8-kl. elementarläroverk med utmärkt betyg, önskar plats att undervisa 1 eller 2 barn (ålder 7—14 år) i de vanliga skolämnena samt språk. Ar äfven villig att hjälpa till i hushållet. Tacksamt för svar till »Villig 1912», Iduns exp.

BILDAD hushållsven flicka kunnig i matlagning, bakning och alla husliga bestyr, söker plats. Goda rek. Svar »Arbetsamt och villig», Svenska Telegrambyrå, Sthlm.

21-ÅRIG, BILDAD FLICKA önskar plats 1 maj, helst i Stockholm, att ensam sköta hushållet åt äldre dam eller barnlös familj. Hjälpt till tvätt och skurning önskas. Betyg från förut innehaft plats finnes. Svar till »Plikttrogen», Allmänna Tidningskontoret, Gustaf Adolfs Torg, Stockholm f. v. b.

SJUKGYMNAST med flerårig praktik utomlands önskar plats i familj. Villig deltaga i husliga göromål. Goda rek. Svar till »Sjukgymnast G. B.», Iduns exp. f. v. b.

UNG FLICKA, som genomgått Hand. Vännen samt linnekurs söker lämplig sysselsättning. Svar till »Elementarbildad 18 år, Iduns exp., Sthlm.

UNG, bildad flicka af god familj önskar som hjälp och sällskap komma i fint och godt hem. Skicklig i alla slags handarbeten, väfnad m. m. Svar till »F. T. 1912», under adr. S. Gumæli Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

Kvinnliga platssökande och lediga platser

såväl inom hemmen som öfverallt där kvinnlig arbetskraft kommer till användning kungöras fördelaktigast genom annons i Idun, landets äldsta och största kvinnotidning, som läses i alla bildade svenska hem från Ystad till Haparanda. Annonser mottagas af de flesta annonsbyråar i riket eller insändas direkt till

Iduns Annonskontor, Stockholm.

TVÅ BÄTTRE FLICKOR önskar plats att gå frun tillhanda. Svar märkt »1 Mars», Värnamo-Bladet, Värnamo. VÄRMLANDSFLICKA, som genomgått matlagningskurs önskar plats i bättre familj som husmoders hjälp, att deltaga i varjehanda. Ar äfven något musikalisk. Små lönepretentioner. Svar till »Familjemedlem 20 år, Karlstad p. r. EX. SJUKGYMNAST med goda betyg önskar plats hos läkare eller i familj. Svar till »Sjukgymnast 1912», Iduns exp.

UNG FLICKA, van att ensam förestå 1 kl. poststation önskar plats åt postst., postkontor eller som skrifbiträde. Huslig, barnkär, sykkunnig. Svar till »Die Frühlung», Iduns exp. f. v. b.

24-ÅRIG FLICKA som genomgått en 6 mån. sjukvårdskurs önskar plats på sjukhem eller hos sjuklig dam eller herre. Svar till »24 år, Blomberg p. r.

ENKEL, bättre flicka, som genomgått högre matlagningskurs, önskar plats som husmoders biträde, där jungfru finnes. Svar emotes tacksamt till »Plikttrogen», Gotl. Karby p. r.

VÄRDINNEPLATS hos aktad ungherre eller änkan sökes af bildad, musikalisk dam, ordentlig och pliktrogen med förmåga att sprida trefnad i hemmet. Har förut innehaft liknande plats och kan förete de bästa rek. Svar till »1912», Askersund p. r.

25-ÅRIG BILDAD FLICKA önskar plats som husmoders hjälp i godt hem där jungfru finnes. Ar kunnig i matlagning, bakning, linnesömnad samt för öfrigt van vid husliga göromål. Eget rum samt någon lön önskas. Svar till »Familjemedlem», Helsingborg p. r.

EN 27-års flicka från landet önskar nu genast komma i en präktig och treflig familj, för att deltaga i alla inom ett hus förefallande göromål. På lön fastes ett afseende endast ett godt bemötande. Helst i Västergötland. Svar genast under adr. Box 14, Herrljunga. BILDAD UNG FLICKA med behagligt sätt och utseende önskar plats i fin och god familj som sällskap och hjälp. Svar till »Duglig och arbetsamt», und. adr. S. Gumæli Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

YNGRE RESVAN DAM af god familj önskar, mot allt fritt, såsom hjälp och sällskap medfölja ensam dam eller familj till utlandet. Svar till »Utlandet», Iduns exp.

18-ÅRIG FOLSKOLLÄRARELOITER önskar plats i mindre herregård eller prästgård för att mot fritt vivre jämte någon mindre ersättning gå frun tillhanda. Svar till »Eva J.», Iduns exp.

BILDAD DAM, huslig, arbetsamt, musikalisk talang, stillfult yttre, giadt lynne, finaste ref. önskar förestå bättre hem, där husmoder saknas. Helst i landegendom. Svar: »Hemtrefnad», Iduns exp. f. v. b.

24-ÅRIG FLICKA, van vid husliga sysslor samt intresserad af sjukvård (haft någon praktik) önskar plats i familj eller att förestå äldre ungherres hem. Goda referenser. Svar inom 8 dagar till »Östgötska» p. r. Norrtelje.

UNG FLICKA, som äger god handstil och har genomgått högre handelsläroverk, önskar plats på kontor såsom skrifbiträde e. d. helst på landet, eller i familj där tillfälle til. kontorsgöromål finnes. Tacksamt för svar till »Språkkunnig 19 år, Iduns exp. f. v. b. BÄTTRE FLICKA, kompetent till ett hems skötande, önskar plats som hushöreständarinna i familj, gärna där husmoder saknas. Goda ref. kunna erh. Svar till »Godt lynne», Kiosken, Viktoriatagen, Göteborg.

TVÅ I TRALGÄRDSSKÖTSEL kunniga och af yrket intresserade unga flickor önska plats att sköta villor eller mindre herrgårdsträdgård. Svar emotes tacksamt till Elsa Andersson, Spånga.

PLATS som sällskap eller guvernant önskar 18-årig flicka, som genomgått 8-kl. läroverk. Svar till »K. S.», Blekinge Läns tidning, Karlskrona.

Ung flicka
önskar plats i bättre familj såsom husmoders hjälp. Äger vana vid husliga sysslor samt är kunnig i handarbete. Ar villig, om så fordras, betala något. Svar till »19 å 20», Luleå p. r.

Flicka,
kunnig i all sorts handarbete, kläd- och linnesöm söker genast plats i skola, hem eller affär. Svar märkt »Tacksamt», Sv. Telegrambyrå, Örebro.

Bildad, vänlig dam,
helst äldre och ensam, som i lugnt hem, där piano finnes, vill som sällskap, utan för stora fordringar anställa en tröst och hemlös ung flicka, bedes tillskrifva »Femme savante» under adr. S. Gumæli Annonbyrå, Sthlm f. v. b.

LONDON. Alwyne College, Canonbury. Flickor och unga damer mottagas. God inack. Konf. hem. Utm. ref. Goda lektioner. Trädg. Tennis. Kr. 60 pr månad.

UNGA FLICKOR, som önska undervisning i husliga göromål, erbjudas god inackordering. Svar till Fru E. Key-Aberg, Tranås.

TILL KONFIRMATIONSBEREDELSE mottagas nästa sommar några flickor eller gossar i Skölväns prästg., 12 km. från Herrljunga station. Kyrkoherde G. Guldbraud. Adr.: Skölväne.

Äldre eller klena personer erhålla god inackordering i stilla hem i vacker trakt af Sörmland. Den bästa omvårdnad. Bekväma kommunikationer. Ref. och villkor erhållas å Nya Inack. Byrå, Jakobsbergsg. 34, Stockholm.

Äldre eller sjuklig,
äfven nervös herre eller dam i behof af hvila och vård erbjudes lugnt godt hem i sjukhem å Ostermalm. Sol, el. ljus, hiss. Svar till »468», Allm. tidn.-kont., Sthlm.

Konfirmander.
I prästgård på landet, naturskönt och sundt belägen vid skog och vatten i södra Småland nära Skanegränsen, mottagas konfirmander instundande sommar omkr. 6 veckor från den 26 juni. Närmare upplysningar meddelar Kyrkoherde Jakob Rosengren, Hallaryd.

För bröstsjuka.
HÖGÅSENS PENSIONAT, Karlskoga. Rikstel. 140 B.

Solberga Pensionat
å småländska höglandet (280 m. ö. h.) i skogrik, vacker trakt, rekommenderas. Adr. Solberga, O. stamb.

Lär Er Teckning och Konst-målning!
En skicklig tecknare kan lätt förtjåna pengar. Han är eftertraktad inom alla större affärsföretag. — Genom vår undervisning pr korrespondens kan Ni utbilda Er till skickliga tecknare. Vi ha massor av intyg som bevisa detta. Vi undervisa även i flera slags konstmalning. — Begär vårt rikt illustrerade prospekt för teckning och konstmalning! Det erhålles gratis.
Hermod's Korrespondensinstitut, Österg. 66 C. Dir. H. S. Hermod. Malmö.

Blekinge läns folkhögskolas i Ronneby husmoderavdelning
öppnar ny kurs den 20 april. Husmoderskolan omfattar:
a) en kurs på sex månader, däri undervisning i eddelas i dels matlagning, tvätt m. m., dels trädgårdsskötsel, vävning s. s. ö. väjämte även teoretisk undervisning meddelas;
b) en kurs på 3 månader, där elev endast deltageri skolköksundervisningen. Avgift för den förra kursen 30 kr. för den senare 20 kr. Begär pro-pekt!

8 sommarstipendier
Best. af en mån. fri helpension vid Vittsjö i n. Skåne tilldelas själfvörsörj. bild. unga kvinnor som äro i behof af fullst. hvila. Föret. at dem som äga tuberkulos i fam., dock få ej sök. själfva lida af smittosom sjukdom. Ansök. märkta »Sommarstipendier», åtföljda af läkareintyg och uppgift om ålder, syssels. o. d. torde insändas före den 15 mars und. adr. Syster Sigröd Borgström, Lund.

Sommarkurs i trädgårdsskötsel
för kvinnliga deltagare pågår mellan den 15 april o. h. 15 okt. Ansökningar mottagas in till den 15 mars. Program på begäran. Adelsuäs Trädgårdsskola. Åtvidaberg.

Vid Husmoderskolan i Karlstad
börja matlagnings-kursen omi. 6 veckor eller 3 mån. d. 10 mars. Prospekt på begäran. (3 mån.-kursen omfattar äfven slaktgöromål och grofbak.)

HOLBROOKS CUSTARD PULVER för anrättandet af en ytterst delikat, enkelt och lätt tillagad crème, att med fördel användas istället för Visp. Gräddt till såväl färska som preserveerade frukter samt till frukt-compotter, HOLBROOKS CUSTARD till frukt är en alltid välkommen dessert. Säljes i väl sorterade specialaffärer till 1:— kr. pr burk. Finnes öf Holbrooks Custard hos Eder handlande, tillskrif undertecknad, som anvisar hvar det finnes eller om 1 kr. insändes sänder en burk fraktfritt. Partilager för Sverige hos A. E. LJUNG, Malmö.

Göteborgs Skolköksseminarium, Götabergrsskolan,
Molinsgatan, Göteborg. Rikst. 7618.
Upprättat av Göteborgs Folkskolestyrelse. — Årntjuter stat-bidrag. — Utbildar skolkökslärarinnor. — Kursen pågår 3 terminer — Kursavgiften, 75 kr. Ny kurs börjar i aug. 1912. Ansökan ställe till styrelsen för Göteborgs Skolköksseminarium och bör vara inlämnad före den 1 maj 1912. Prospekt gen. förest. fr. Alma Peterson.

Kläck kycklingar
med pat. maskinen »Hön» med fostermor! 20 ägg. Lättskött, kläcksaker! Endast 10.50 med alla tillbehör o. bruksanvisning! Uppgif post-adress! Prospekt på begäran från Importagenturen Malmö.

TIDAHOLMS FANTASIMÖBLER
Rikhaltiga variationer. Begär pris. Tidaholms Bruk, Tidaholm. Kungl. Hofleverantör. Försäljnings-magasinet: Beridarebangatan 27, STOCKHOLM.

Vårda Edra Blommor.
En nyhet för alla blomvänner är Hemorangeriet (patent), medelst hvilket en noggrann skötsel af hemmets blommor och växter möjliggöres. Inga dammiga och halfvisna blommor, ingen dammtorkning med åtföljande förstoring af bladen. I Hemorangeriet kunna blommor upprivas grönsaker o. l. s. ill. prislista mot porto. Tillskrif Möbelfabriken, adr. Tungelsta. Butik i Stockholm Storgatan 44.

Mellins Food
är bästa kraftnärning för svaga, klena barn i alla åldrar. Bok om barns uppfostring gratis och franko från Mellins Food Depot, Malmö

Linneväfnader
från Gestriklands Linneväfveri, Gefle. Äro erkändt förstklassiga. Gynna våra ombud! Katalog mot 20 öres porto. Gestriklands Linneväfveri, GEFLE.
J. G. SWARTZ
HÖGSTA HVETEMJÖLSTYP
(GROFMALEN) (FINMALEN)
»SNÖFLINGAN» »SVANEN»
J. G. S. NORRKÖPING J. G. S. NORRKÖPING
Prenumerera på Idun.

KALMAR-ÅNGVARN
KALMAR VAPEN. Högsta kvalitet Kärlmjöl.

Det bästa hvetemjålet
MALMÖ BEST PATENT
Malmö Stora Walsqværn

Ferrin
Apoteket Lejonet, Malmö. Finnes äfven i form af Tabletter. Fås på apoteken.

Sparkling Hock.
Naturligt mousserande fruktvin från Knutstorp. Söt och Torr å 3: 25 pr ¼ butelj. Förvaras liggande och serveras vid källartemperatur + 12°. Till salu i hvarje väl sorterad Speceriaffär inom riket. Akt. Bol. H. G. Groms & Son. Göteborg.

1912 års KATALOG
Linneblusar, Klädningar o. Hvitbrodyr utkommen.
Sändes gratis och franko. Försäljning direkt till privatpersoner. Agenter antagas mot hög provision. Sv. Korstväfnadsaffären, Björnlunda.
Broderi- & Tapiseriaffär,
belägen uti sydsvensk hamnstad med utmärkt kundkrets och bästa läge i staden (gifvande minst 3.000 netto pr år) öfverlätes mot billigt afträde till fullt solid dam. Referenser gifves och utbedes, svar till »Solid affär 1912», Sydsv. Dagbl., Malmö.

LAXIN-Konfekt

är på grund af sin välsmakande egenskap och sin milda säkra verkan med rätta det mest omtyckta afföringsmedel för såväl vuxna som barn och bör icke saknas i något hem. Det rekommenderas på det bästa af herrar läkare. Original-bleckaskar med 20 frukttabletter Kr. 1:— Varnas för värdelösa efterapningar! Begär därför uttryckligen LAXIN. Å hvarje apotek.

Det bästa läkemedlet är

ÄKTA BRÖSTKARAMELLER

Enda tillverkare A.-B. Nissens Manufacturing, Norrköping.

Doktor A. Kjellbergs
kurs i massage och sjukgymnastik.
Begär prospekt! Stockholm.
Mästernamnelsgatan 70.

Gymnastikdirektörsexamen
afslutas efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid
Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
Ny kurs börjar 18 sept.
Prospekt gen. kapten J. Thulin, LUND.

Professor Cederschiöld
behandlar med egna massagemetoder: Mag-, Tarm-, Reumatiska- och Nerv-åkommor m. m. Näs-svalgkatarr lokalt med instrument smärtfritt. Grefvegatan 22, Stockholm.

Professor Barry's Tricopherous
säljes fortfarande i parti och minut från **Fanny Gelins Parfymmagasin, 5 Malmorgsgatan, Stockholm.**

Äkta Liljemjolk
har en underbar förmåga att föryngra, försköna och borttaga rynkor. **Fanny Gelins Parfymmagasin, 5 Malmorgsgatan, Stockholm.**

BÄR ICKE BRÄCKBAND!
EFTER 30 ÅRS ERFARENHET HAR JAG UPPFUNNIT ETT BANDAGE FÖR MAN, KVINNOR OCH BARN HVILKET OPELBART BOTAR BRÄCK.
Jag sänder Eder det på prof.

Då Ni försökt allt möjligt annat, kom så till mig! Där andra misslyckats, där har jag den största framgång. Sänd mig redan i dag vidhängande kupong, så skickar jag Eder portofritt min illustrerade lilla bok om bräck och dess botande, i hvilken Ni kan läsa om mitt bandage, priser, samt namnen på många personer, som burit det, och som äro mig oändligt tack-samma för detsamma. Det hjälper strax — då alla andra medel svikit. Kom ihåg, att jag hvarken använder mig af salvelse, berömlande loford eller lögn.

O. E. BROOKS, som under mer än 30 år har botat bräck.
Om Ni lider af bräck, så skriv till honom redan i dag!
Jag förfärdigar bandaget efter Eder eget mått och skickar det under full garanti att Ni blifver belåten med detsamma, i motsatt fall återsändas penningarna. Jag har satt priset så lågt för att alla, både rika och fattiga skola kunna köpa detsamma.
Jag sänder bandaget på prof för att visa, att jag talar sanning. Ni kan själf döma därom, och då Ni en gång sett och läst min illustrerade bok, skall Ni blifva lika förtjust som tusenden af mina patienter, hvilkas bref finnas till genomläsande på mitt kontor. Urfyll nedanstående frikupong och sänd mig den redan i dag. Skrif tydligt namn och tydlig adress!

GRATIS REKVISITIONSKUPONG.
O. E. Brooks, S. 37. Bank Bldgs., Kingsway, London, W. C., England.
Jag beder Eder godhetsfullts sända mig i ostämplat kuvert Eder illustrerade bok och utförlig bruksanvisning för botande af bräck.

Namn
Adress
Poststation
Land

Brefporto till England 20 öre.

**OLAUS OLSSONS KOLIMPORT-
• AKTIEBOLAG •**
— Etableradt i Stockholm 1880 —
1:a Anthracit
Hushållskol Cokes Briketter
Allm. Telefon 8 68, 47 35, 47 36, 3 93. Rikstelefon 179, 66 10.

MAGGI'S
Buljong-Tärningar
äro bäst!
1 Tärning gifver ¼ liter finfin buljong.
Namnet MAGGI garanterar alltid en utmärkt kvalitet

Maggi-Bolagets Nederlag, Stockholm,
Norra Bantorget 22. A. T. 186 29. R. T. 30 91.

Joh. Lundström & Co A.-B.
KUNGL. HOFLEVERANTÖR.
PRIMA ANTHRACIT
HUSHÅLLSKOL • COKES • BRIKETTER

RIKS.	4 27	Skeppsbron 18	22 88	ALLM.
	22 20	Strandvägen 17	60 19	
	20 12	Norr Mälmarstrand 22	61 98	
	74 47	Söder Mälmarstrand	30 60	

Nobynäs Hushållsskola.
Bildade flickor mottagas på **Nobynäs Herregård**, bel. i härlig, frisk och liflig trakt i Småländska höglandet. *Skickliga, examinerade lärarinnor i hushåll, slöjd m. m. Godt hem.* Vårkursen pågår till d. 15 maj. Pris 100 kr. per månad. Vidare genom Fru E. von Kotzen, Nobynäs, Frinnaryd. Rikstel. 5.

Kurs i klädsömnad. Elever mottagas dagligen kl. 11-3. Upplys. i skolans lokal. Grefvegatan. 57. Allm. tel. 224 53. Aftonkurs två gånger i veckan. Prospekt på begäran. **Selma Wahlgren.**

Lektioner i Linnésömnad,
(äfvén Blusar, Barnkläder m. m.)
Praktisk metod, utan träckling. — Hvarje elev disponerar en symaskin. Stockholm: Söbylegatan 33, 4 tr. (hörnet af Karlavägen). Riks 35 30. Allm. 210 04. Malmö: Fersens väg 2, 3 tr. (hörnet af Regementsgatan). Riks 41 90, event. 40 83.
Karin Egnér. Eva Egnér.

Vid Torshäll, Leksand,
börjar ny kurs för kvinnliga trädgårdselever den 1 april 1912 och pågår till den 1 nov. Prospekt på begäran. **Lillie Landgren. Märta Philip.**

Villa Hults Hushållsskola
och Hjälpension för unga flickor emottager alljämt nya elever och kan på grund af sin utvidgning numera emottaga elever på 1, 2 och 3 månader i husmoderskursen. Äfvén mottages härefter unga flickor som enbart önska utbildning i ett eller flera ämnen, såsom musik, sång, målning, språk, sömnad, väfnad och moderna handarbeten etc. Infödda lärare i språk. Skickliga lärarinnor i alla ämnen. Priset billigt. Fina referenser. Begär prospekt Adr. **Villa Hult, Kneippbaden.**

Vid Seminariet för utbildande av sinnesslölararinnor
bli 4 elevplatser lediga 1 sept. Kursen är två-årig och avgiftsfri. Ansökningar åtföljda af präst- och läkarbetyg samt skolbetyg (endast folkskolebildning berättigade ej till inträde), insändas före 15 maj till föreståndarinnan, adr. Slagsta, Stockholm 17.

Trädgårdskurs anordnas för bildade flickor
från 10 april till 10 oktober vid **Husmoderskolan i Karlstad.** Ref. Fru Ingeborg Gibson, Jonsered; Grossh. A. Holmberg, Fiskeby m. fl. Prospekt på begäran.

Rösträtt för kvinnor,
Landsföreningens för Kvinnans Politiska Rösträtt organ, börjar utgifvas i mars och utkommer första och femtonde i hvarje månad. Prenumeration & posten. Pris 75 öre för år 1912. Lösnummer 5 öre.
Distributörer anmäl sig & tidningens expedition, Lästmakaregatan 6, Stockholm C. Förmånliga villkor.

Vårda håret, om det är sjukt eller friskt, och använd
Zivertz'Extrait Vegetal
bästa hårkonserveringsmedel. Rekommenderadt af många läkare. Finnes till salu hos frisörer och i parfymafaffärer samt hos Kongl. Hofl. **Zivertz' Efr.**, Drottninggatan 42, Arkaden, Göteborg. Återförsäljare rabatt.

Lait Antéphélique
(kändt i hela världen sedan 50 år) bästa medel mot rynkor, fräcknar, lefverfläckar, finnar, fnassel m. m. Pris kr. 6.- + porto. **Franska Parfymmagasinet, Drottninggatan 21, Stockholm.**

H. G. Söderbergs Imp. A.-B.
3 NYBROGATAN 3
1:ma ANTRACIT
STENKOL, COKES
Varumärke. ALLM. TEL. 25 82, 4 51, 12 82. • RIKSTEL. 5 75, 59 14, 118 12.

Oatine-Crème är det förnämsta medlet att skydda huden för köldens skadliga inverkan. Den kraftiga snöhvita naturprodukt-extrakt af ren hafre renar porerna, läker huden o. hyn blir vacker o. klar. — Äkta endast i hvit burk med grönt lock The Oatine Co., London.
Oatine-Crème säljes efter tullförhöjningen till 1.50 o. 3 kr. pr burk samt Oatine-Tvål, Oatine-Puder o. Balsam säljes öfverallt o. hos A. W. Nording, Biblioteksgatan 11 o. Drottningg. 63, Stockholm.

SANITAS. Specialanordning för Sjuk- o. Hälsovårdsartiklar.
Dambindor 95 öre pr puss. med lifband 1.25. Sticksad från 5 kr. pr puss. Sprutor, Skölkannor. Bräckband, Nappar o. Bindor. Landsortsorder exp. omgående. Rekv. från 5 kr fraktfritt. Odengatar 39, Stockholm.

Professor Barry's TRICOPHEROUS
förnämsta af alla hårmedel.
"many years old all over sold renders the hair beauty and fair"
Pris pr flaska kr. 2.50.
Partilager: **Rob. Backman, Stureplan 13.**
Allm. Tel. 187 59. Riks 32 96.

Skönhetsvård.
Ideal. Enastående skönhetsmedel. Borttager på 3 ötter hudorenligheter, Fräcknar, Finnar. Gör hyn vacker. Pris 2 kr.
Vendol, hållbar, naturligt hårfärg, ny metod. Finns i alla brukliganyanser. Smetar ej, giftfri, oskadlig för håret. Tal tvättning. Hel sats kr. 2.50.
Faites-Moi borttager generande hårväxt st. a. c. o. med roten, smärtfritt. Lämna ej märken, bättre och bättre än elektrolys, p. is kr. 2.25. Sändes fullt diskret (inneha i angifves ej) från **Fröken E. Anderson, Specialist i Cosm. skönhetsvård. Horasgatan 6, Malmö.** Återförs. antagas. Utförlig bruksanvisning medföljer alltid.

Ramin är enligt auktoriteter verksammasse och bästa medel mot **Reumatisk värk** i leder och muskler, **Ischias** och **Ryggskott.**
Till salu & Apoteket Vasen. Sändes fraktfritt å 2 kr pr fl. från **Raminfabriken, Eslof.**

För engelska sjukan,
som bryter ut vid alla åldrar intill 40 år, fås säker hjälp med utvärtes medel af undertecknad, som har 35 års praktik i Engelska sjukans behandling.
De mest framträdande symptomerna äro **blodfattigdom, slappa armar o. ben, gnattig lynne, ingen söm, ingen aptit,** somliga äta mycket, men magra ändå, kroppen blir upplöst slem som stockar sig i lederna och medför **kyla, klåda och utslag.** Bli ej slemmet utrensadt brytes kroppen sönder. Ingen behöver res: hit. Beskrif symptomerna. **Saeds lemman** kunna bli återställda. Bref besvaras mot dubbel porto.
Tusentals intyg finnas.
Hanna Bengtsson, Malmö.
Regementsgatan 82.

Äkta härnät.
Stora till 4 kr. pr puss., mindre till 3.50 pr puss. **Parfymafären, 18 Birgerjarlsgratan 18, Stockholm.**

Äkta Härnät.
Rekvirera ett profnat från Svenska Härnätimporten, adr. Stockholm V. A. Uppgif färg! Stort prof mot 35 öre i frim. Mössnät prof mot 40 öre i frim.
Ett försök skall visa Eder att baljnitarne hjälpa mot gissnande träbaljor. Pr ask å 100 st. 1 kr. Skrif genast till **S. A. W. Sundelin, Göteborg.**

"Konstflit"
eller
Svenska Mönstertidningen
(den förre utan, den senare med modebilaga, i öfr. samma mönsterinnehåll.)
Pris: Konstflit, helår 5 kr.; Sv. Mönstertidn. 5.50, halår 2.75, kv. 1.50.
Prenumerera å bokh. eller postkont.

Tionde häftet
af "Moster Emmas" väfbok, antika, lättväfda mönster i fyra skaff (äfvén användbara till broderi) för mattor, gardiner, möbeltyger, b. nader m. m. Erh. mot 1 kr. 35 öre i postanv. från **Moster Emma, Knippbaden**

Kom och se
Marianelunds Husmodersskola
i dess nuvarande skick efter fullbordade reparationer och tillbyggnader och undersök halten av undervisningen, som ledes av flera lärarinnor af vilka en haft anställning i H. M. Konungens kök, och Ni skall genast besluta Eder själf eller skicka någon annan att genomgå en kurs i **denna hushållsskola.** För samma avgift som hushållskursen erhålles äfvén undervisning i enklare och finare slöjd, konstslöjd och konstväfnad, läderarbeten och snideri, svenska språket och enklare bokföring. Hel- och halvbetalande elever mottagas i mån av utrymme den 1 febr., 26 mars och 21 aug. Prospekt och brevvar mot 2 tioöres frimärken. Skrif tydlig adress. Adr. **Praktiska Skolan, Marianelund.**

DET NUMERA FÖRNÄMSTA HVETEMJÖLET
AR

MAJNÄS FÖRNÄMSTA HVETEMJÖLET
KONSTLIGT PATENT

CARLSSON'S ÄKTA TALLBARRSOLJE-KARAMELLER
Tillverkade af vår prisbelönta ÄKTA TALLBARRSOLJE och prima socker-finnes att tillgå å alla apotek samt i de flesta affärer.
Å APOTEKAR ALFR CARLSSON'S EMNAS TALLBARRSOLJEFABRIK JONÄPPINGEN-SWEDER

25-öres påsar o. 50-öres askar säljas öfverallt.

WELLWOVEN
Med detta nummer följa gratisbilagorna **Iduns Romanbilaga** och **Iduns Mode- och Handarbetstidning.**